

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışışleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışışleri Sayfa: 1

4 Şubat 2015 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.00

BAŞKAN: Ahmet Berat ÇONKAR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Şaban DİŞLİ (Sakarya)

SÖZCÜ: Osman Aşkın BAK (İstanbul)

KÂTİP: Harun KARACA (İstanbul)

----- 0 -----

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız vardır.

Dışışleri Komisyonunun 24’üncü Yasama Dönemi Beşinci Yasama Yılı 7’nci Toplantısını açıyorum.

Bugün 8 adet uluslararası anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemimizin ilk sırasında, Güneydoğu Avrupa Afetlere Hazırlık ve Önleme Girişiminin Kurumsal Çerçevesi Hususunda Mutabakat Muhtırası yer almaktadır.

Gündemimizin 2’nci sırasında, Bulgaristan ile imzaladığımız Acil Durumlar Alanında İşbirliği Anlaşması yer almaktadır.

Gündemimizin 3’üncü sırasında, Balınacılığın Düzenlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme ile Sözleşmeye Ait Protokolü görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemimizin 4’üncü sırasında, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütüyle İmzalanan GTÖ Orta Asya Alt Bölge Ofisinin Güçlendirilmesi Konulu Anlaşmayı görüşmeyi planlıyoruz.

Gündemimizin 5’inci sırasında, Uluslararası Kurak Alanlar Tarımsal Araştırma Merkeziyle imzalanan İşbirliği Anlaşması yer alıyor.

Gündemimizin 6’ncı sırasında, Sudan ile İmzalanan Tarımsal İşbirliği ve Ortaklığına İlişkin Anlaşma yer almaktadır.

Gündemin 7’nci sırasında, Gambiya ile imzalanan Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması bulunuyor.

Son olarak, gündemin 8’inci sırasında Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Sekreteryasına Dair Ev Sahibi Ülke Anlaşması’nı görüşmeyi planlıyoruz.

Basın mensuplarımıza çok teşekkür ediyoruz.

Gündemimizin 1’inci maddesine geçiyoruz.

Güneydoğu Avrupa Afetlere Hazırlık ve Önleme Girişiminin Kurumsal Çerçevesi Hususunda Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı. (1/942) esas numaralı Tasarı 27 Haziran 2014 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 8 Temmuz 2014 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

İlk sözü Dışışleri Bakanlığı temsilcimize veriyorum.

Buyurun Sayın Müsteşarım.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; günümüzde doğal ve insan kaynaklı afetlerin ulusal sınırları aşarak insan hayatı ve ekonomik varlıklar üzerinde olumsuz etkilerde bulunması ülkeler için ikili ve çok taraflı iş birliğine gitmeyi gerekli kılmaktadır. Afetlere karşı yapılan mücadelede bir afet meydana gelmeden önce yürütülen önleme ve hazırlık çalışmaları önem taşımaktadır. Ülkemiz, diğer bölgelerde olduğu gibi Balkanlarda da yer alan ülkelerle bahse konu alanlarda iş birliğine girmek için 2008 yılında Güneydoğu Avrupa Afetlere Hazırlık ve Önleme Girişiminin Kurumsal Çerçevesi Hususunda Mutabakat Muhtırası’na taraf olmuş, bölge ülkeleriyle olan ilişkilerimize ve bölgesel istikrara katkı sağlamayı amaçlamıştır. Bu bağlamda bölge ülkeleri söz konusu iş birliğinin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla 1 Ocak 2014 tarihinde geçerliliği sona eren Güneydoğu Avrupa Afetlere Hazırlık ve Önleme Girişiminin Kurumsal Çerçevesi Hususunda Mutabakat Muhtırası’nın yürürlük süresinin uzatılmasına yönelik olarak yeni bir mutabakat muhtırası imzalamaya karar vermişlerdir. Bu mutabakat muhtırası doğal ve insan kaynaklı afetlere karşı hazırlıklı olma ve önleme alanında Balkan ülkeleri arasında iş birliği yapılmasını amaçlamaktadır. Mutabakat muhtırası bölge ülkelerinde afetleri önlemeye ve etkilerini azaltmaya yönelik iyi işleyen bir afet yönetim sisteminin tesis edilmesi için idari ve yasal düzenlemeleri, başta Avrupa Birliği olmak üzere uluslararası toplumda kabul gören ortak uygulama ve kurallara uygun şekilde geliştirmeyi ve yürütmeyi hedeflemektedir. Mutabakat muhtırası kapsamında ülkeler çeşitli eğitim çalışmaları ve projeler gerçekleştirmeyi, bilgi alışverişinde bulunmayı taahhüt etmektedirler. Ülkemizin afetlere hazırlıklı olma ve afetleri önleme kapasitesinin artırılması ve bölge ülkeleriyle ortak hareket edilmesi bakımından Güneydoğu Avrupa Afetlere Hazırlık ve Önleme Girişiminin Kurumsal Çerçevesi Hususunda Mutabakat Muhtırası’nın ülkemize önemli katkılar sağlamaya devam edeceği değerlendirilmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Başkan Yardımcısı Mehmet Akif Danacı Bey de bizimle birlikteler.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 2

Hoş geldiniz diyoruz ve sözü Mehmet Akif Bey'e veriyorum.

AFAD BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET AKİF DANACI – Sayın Başkanım, değerli komisyonu üyeleri; Güneydoğu Avrupa Afetlere Hazırlık ve Önleme Girişimi 2000 yılında kurulan bir girişim ve ülkemiz 2008 yılında imzalamış olduğu bir muhtırayla bunu yürürlüğe aldı. Malumlarınız olduğu üzere, afetler artık tüm dünyada kriz yönetiminden risk yönetimine geçiş anlayışı içerisinde idare edilmekte ve ülkemiz bulunduğu jeopolitik konum, topografik konum ve tektonik konum itibarıyla da birçok insan kaynaklı ve doğal afet riskini bünyesinde barındırmakta ve afetler artık sınırları aşan yapısı, sürdürülebilir kalkınma üzerindeki etkisi nedeniyle de olmadan önce önleme, riskleri azaltma ve hazırlıklı olma üzerine artık inşa edilmekte, afet yönetimi anlayışı da bu anlayış üzerine artık yürümekte ve Başkanlığımız ülkemiz adına da bu kapsamda 11 tane, ülkemizin de dâhil olduğu Balkan ülkesini içeren bu iş birliği içerisinde 2008 yılından beri yer almakta ve çeşitli projelerde de beraber çalışmalarını yürütmekte. 2008 yılından itibaren de sadece ülkemizde toplam 7 tane bununla ilgili çeşitli faaliyetler de yürütülmüş durumda ve 2015 yılında da inşallah bu kapsamda çeşitli faaliyetlerimiz yürütülmekte. Bu kapsamda hem uzman değişim programları hem çeşitli bilgi transferlerinin yapılması da değerlendirilecektir. Başkanlığımız olarak afet yönetiminden sorumlu, koordinasyonundan sorumlu kurum olarak biz bu muhtıranın imzalanmasının ülkemiz için hayırlı olacağını ve uygun olacağını düşünüyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen veya soru sormak isteyen Komisyon üyelerimiz varsa, söz vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Sait.

RIFAT SAİT (İzmir) – Şimdi, sizlerin de bahsettiği gibi Balkan ülkeleri sadece burada bulunuyorlar, 11 Balkan ülkesi, hatta 12 tane Balkan ülkesi ama herhâlde Kosova'yı bunun içine almıyoruz. “Güneydoğu Avrupa” lafını biraz ben açmak istiyorum. Yani “Balkan ülkeleri” değil de neden “Güneydoğu Avrupa” ülkesi ya da böyle bir isim kullanılıyor. Bu konuda bizim böyle bir itirazımız oldu çünkü “Balkan” Türkçe bir kelime ve biz Balkanlar olarak kabul ediyoruz, daha sonra da “Güneydoğu Avrupa” diye geçiyor. Bu konuda bir görüşme oldu mu, bir eleştiri oldu mu ya da bizim böyle bir katkımız oldu mu, onu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN - Teşekkür ederim.

Balkan ülkelerine ilaveten bu girişimde Güneydoğu Avrupa ülkelerinin de yer aldığını görüyoruz. Dolayısıyla uzun süredir bu girişimi “Güneydoğu Avrupa Girişimi” şeklinde adlandırıyoruz. Sadece bu muhtıra kapsamında değil diğer örneğin dışişleri bakanları arasında yapılan toplantıları da yine “Güneydoğu Avrupa” tanımı altında yürütüyoruz. Bu tabii, “Balkan ülkeleri” tanımını ve kavramını da dışlamamaktadır.

RIFAT SAİT (İzmir) – Balkan kesimi dışında ülke var mı bu kapsamda?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN - Yoktur. Fakat bazı ülkelerin hem Güneydoğu Avrupa ülkesi hem Balkan ülkesi olduğu da bilinmektedir. Kosova henüz bu girişime üye değildir, bu 11 ülke arasında değildir. Dolayısıyla, bu Avrupa Birliği'nin de benimsediği bir tanım olarak, çünkü bu ülkelerin önemli bir kısmı aynı zamanda Avrupa Birliği üyesidir. Dolayısıyla son yıllarda özellikle “Balkan ülkeleri” tanımı yerine “Güneydoğu Avrupa ülkeleri” tanımı kullanılmaktadır.

RIFAT SAİT (İzmir) – Kosova'ya itiraz nereden geliyor?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN – Henüz bir itiraz başvurusu yok. Başvurduğunda da itiraz olup olmayacağını o zaman göreceğiz, belki Sırbistan'ın bir itirazı olabilir, henüz başvurusu yok. Tabii üyelik oydaşma sistemiyle kabul ediliyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Toskay, buyurun.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Madem Balkanlardaki sınırı aşan afetleri söz konusu alıyoruz. Bugün Edirne'nin durumunu da biraz konuşmakta fayda var ve devamlı tekrarlanan aynı afeti Edirne yaşıyor. Bulgaristan'la bu barajlar ve Tunca, Arda, Meriç'in ıslahı veya bu afeti önlemesi konusunda son gelişmeler nelerdir, neler yapıyoruz şu anda? Hem bu konuda yetkili olan bürokrasi hem de Dışişleri Bakanlığı bakımından hangi noktadayız acaba çünkü her yıl aynı felaketle Edirne karşılaşıyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Evet, maalesef Edirne'de ve o bölgede hâlen yaşanmakta olan taşkın son otuz bir yılın en büyük felaketi, taşkını olmuştur. Meriç, Tunca ve Arda nehirlerinin su akımları uzun yıllar ortalamalarının -bu sene için söylüyoruz- çok üstünde

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 3

gerçekleşmektedir. Bulgar tarafıyla uzun bir süredir Meriç Havzası'ndaki taşkınların etkilerinin azaltılması ve önlenmesine yönelik tedbirler üzerinde görüşmeler sürdürülmektedir. Bu konu Türkiye-Bulgaristan ortak komisyonu çerçevesinde gerçekleştirilen enerji ve altyapı çalışma grubu toplantılarında etraflıca ele alınmaktadır. Taşkınların önlenmesi amacıyla Tunca Barajı ve hidroelektrik santralinin Bulgaristan'la iş birliği hâlinde inşa edilmesi konusunda Bulgaristan'la 2005 yılından beri teknik ve üst düzeyli görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ancak Bulgar tarafı baraj yapımına pek çok çekince öne sürmek suretiyle konuyu sürüncemede tutma gayreti içerisinde.

Son olarak 13-14 Mayıs 2014 tarihlerinde Edirne'de gerçekleştirilen ikili teknik iş birliği toplantısında Bulgaristan'ın Tunca Barajı da dâhil altyapı projelerinin hayata geçirilmesini arzu etmediği, sınırı aşan nehir havzalarında taşkınlardan korunma tedbirlerine dair kıyıdaş ülkelere danışmalarda bulunmaktan imtina ettiği, iş birliğini yalnızca ön risk değerlendirme çalışmalarıyla taşkın haritaları üzerinde bilgi ve tecrübe paylaşımıyla sınırlı tutma niyetinde olduğu anlaşılmıştır. Bulgar tarafı taşkınlardan bir süre önce Meriç ve Tunca nehirlerindeki erken uyarı sistemi sayesinde su seviyesi ve debi miktarı arttığında ülkemizi haberdar etmekte ancak bu bilgilendirme taşkınların önlenmesi için yeterli olmamaktadır. Nitekim Bulgar makamları suyun bırakıldığı son anda ancak kapılar açılırken veya açıldıktan sonra, önlem almamıza imkân ve zaman bırakmayacak şekilde, tarafımıza bilgi vermektedir. Bulgar tarafı ayrıca Meriç ve Tunca nehirleri üzerindeki erken uyarı sistemlerinin Yunanistan'la eş güdüm hâlinde Meriç Havzası genelinde genişletilmesine sıcak bakmamaktadır.

Edirne'deki son gelişmeler ışığında Bulgaristan'la iş birliği hâlinde kalıcı ve uygun bir çözüm bulunması daha da zorunlu hâle gelmiştir. Bulgar tarafı nezdinde bu konudaki girişimlerimiz sürdürülmekte ve hâlihazırda önermiş olduğumuz bütün çözüm seçeneklerinin hayata geçirilmesine çaba gösterilmektedir. Su yönetimi ve taşkınlardan korunma konularında maalesef şu an için Bulgaristan'dan ciddi bir iş birliği beklenmemektedir. Sınırı aşan nehirlerin sularının kıyıdaş ülkelerle bütüncül yönetimi benimsemeyen Bulgaristan su yönetiminde kıyıdaş ülkelerle danışmalarda bulunmaya dahi yanaşmamaktadır. Bu problemin ülkemiz topraklarında kendi imkânlarımızla çözülüp çözülmeyeceğinin de artık daha ayrıntılı bir şekilde araştırılması gereğinin ortaya çıktığı değerlendirilmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Sayın Başkanım, bir şey söyleyebilir miyim.

BAŞKAN – Konuyla ilgili olduğu için mi?

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Evet, konuyla ilgili Sayın Müsteşarıma...

BAŞKAN – Buyurun.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Sayın Müsteşarımın verdiği bilgilere göre otuz beş yıldır Türkiye Cumhuriyeti devleti böyle çok ciddi bir sorunla ilgili olarak Bulgaristan'ı herhangi bir makul çözüm noktasına getiremediği anlaşıyor. Yani şunu mu anlayalım: Türkiye Cumhuriyeti devletin elinde Bulgaristan'ı makul bir çözüme razı edebilecek bir enstrüman yok mu? Otuz beş yıldır bu enstrümanı bulamadık mı? Onu mu anlayalım Sayın Müsteşar Yardımcım?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN - Efendim, öyle anlamayalım ama tabii mutabakat için karşı tarafında da pozisyonunu değiştirmesi, ortak bir noktaya gelmesi gerekiyor. Biz bu çabaları öteden beri gösteriyoruz. Henüz o noktaya gelinmiş değil. Malumualiniz Bulgaristan'la başka alanlarda da sıkıntılı ve sorunlu bir ilişkimiz mevcut Bulgaristan'dan kaynaklanan. Ancak geline nokta öyle anlaşıyor ki tabii Bulgaristan'la yine görüşmeler, müzakereler yapılacaktır, yapılmaktadır. Kendi çaremizi bulmamız konusuna daha fazla yoğunlaşmamız gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Dışli, buyurun.

ŞABAN DİŞLİ (Sakarya) – Teşekkür ederim Başkanım.

Günaydın arkadaşlar.

Aslında ben de bu Edirne meselesini soracaktım, onunla ilgili şeyi aldık. Bu Birliğe Yunanistan acaba davet edilecek mi, edildi mi, ret mi ettiler? Yunanistan da girerse Türkiye-Bulgaristan-Yunanistan bir üçlü şekline Avrupa Birliği fonlarından da yararlanıp bu sorun çözülebilir mi diye soracaktım.

Tekrar teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Yunanistan şu anda bu girişime üye değil, başvurusu da bulunmamaktadır henüz. Başvurduğu takdirde başvurusu değerlendirilecek ve oydaşma sağlanırsa Yunanistan da bu girişimin üyesi olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 4

Sayın Şahin, buyurun.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Sayın Müsteşarım, bu doğal afetlerle ilgili muhtıra son derece kıymetli bölgenin doğal afetlere karşı gerek önlemlerin alınması gerek ortak çabaların yürütülmesi adına. Bölge çatışma ve krizler açısından da son derece hassas bir bölge, işte, dünya savaşlarına ev sahipliği yapan bir bölge. Bununla beraber, çatışma ve krizleri önlemeye yönelik de daha önce yapılmış bir muhtıra var mı benzer? Kendim bilgi edinmek adına soruyorum bunu. Balkan bölgesinde çatışma ve krizleri önlemek adına yapılmış herhangi bir anlaşma, sözleşme, mutabakat, muhtıra söz konusu mu?

BAŞKAN – Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN – Teşekkür ederim.

Siyasi anlamda tabii, Balkan ülkeleri ve Güneydoğu Avrupa ülkeleri arasında iş birliğini geliştirme yönünde girişimler, çok taraflı girişimler tabiatıyla var. Güneydoğu Avrupa ülkeleri dışişleri bakanları düzenli olarak bir araya gelmektedirler. Ayrıca ülkemizin öncülüğünde yine bazı Balkan ülkeleriyle üçlü toplantılar düzenli olarak yürütülmektedir. Dolayısıyla, kriz ve çatışmaların önlenmesi konusunda siyasi alanda da bu bölge ülkeleri arasında yürütülmekte olan iş birliği süreçleri mevcuttur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Korutürk, buyurun.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de bir bilgi almak üzere soruyorum: Bu inisiyatif, Güneydoğu Avrupa Afetleri Hazırlık ve Önleme Girişimi dediğimiz inisiyatif benim bildiğim kadarıyla bizim başlattığımız bir inisiyatif değil mi, Türkiye'nin mi öne aldığı inisiyatif bu girişim?

AFAD BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET AKİF DANACI – 2000 yılında kuruluyor bu girişim, 2008 yılında biz üye oluyoruz. Türkiye'nin başlattığı bir şey değil.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Yani bizim başlattığımız bir şey değil.

AFAD BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET AKİF DANACI – Değil efendim.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Burada Yunanistan eksik gözüküyor, Yunanistan'ın eksik olmasının anlamı nedir? Yani bu bir siyasi şey mi, Yunanistan'ın kendi tercihi mi? Burada mesela siyasi derken Makedonya'nın bulunması mı Yunanistan'ın buraya girmesini engelliyor, yoksa Yunanistan buna taraf değil mi? Yani bütün bölgeyi kapsıyor gördüğüm kadarıyla Yunanistan ciddi bir eksiklik olarak gözüküyor bu şeyde.

AFAD BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET AKİF DANACI – Yunanistan kendisi katılmak isteyip başvuruda bulunduğu zaman buna herhangi bir engel yok. Karadeniz Ekonomik İşbirliği içerisinde yer alıyor zaten ama burada da yer almak için bir talepte bulunduğu zaman değerlendirilip alınabilir.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Yunanistan'ın öyle bir talebi olmadı. Olmamasının sebebi biliniyor mu? Dışişleri biliyor mu acaba olmamasının sebebini?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN - Yunanistan'ın niçin üye olmadığı konusunda şu anda bizde bir bilgi yok. Ancak Makedonya bir sebep olabilir. Bu konuyu araştırıp, ayrıca size bilgi sunabiliriz.

Teşekkür ederim.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Peki, Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bak, buyurun.

OSMAN AŞKIN BAK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu yapıya baktığımız zaman AFAD olarak buradaki ülkelerin bütçelerinden ve gayrisafi millî hasıllarına baktığımız zaman burada AFAD'ın rolü nedir? Anladığımız kadarıyla bizim AFAD'ın yapısı bunlara bir model olabilir mi veya bizim yapımıza yakın bir yapı oluşmuş mu bu ülkelerde? Buradaki inisiyatif içerisindeki yükün büyük bir bölümünü ülkemizin yürüteceği anlaşılmakta. Bunu şundan anlıyoruz: Bu ülkelerin şu anda pek çoğunda siyasi istikrarsızlık ve pek çoğunun iç işlerinde sorunları olan ülkeler, netleşmiş bir durumları yok, bütçeleri de sorunlu. AFAD'ın buraya olan katkısı ne olacak?

Bunun dışında, bu yapıya Avrupa Birliği fonlarından herhangi bir katkı geliyor mu, gelmiyor mu? Operasyonel gücü nedir bu yapının? Buradaki operasyonel gücün en büyük payını AFAD olarak siz mi üstleneceksiniz? Bu konuda bilgi almak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

AFAD BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET AKİF DANACI – Bu Birlikte yer alan tüm ülkelere baktığımız zaman diğerlerinde AFAD benzeri bir yapılanma, bir kuruluş yok. Hem personel gücü olarak hem mali güç olarak şu anda o Birliğin en güçlü üyesi Türkiye ve AFAD. Dolayısıyla buradaki bütün bilgi paylaşımı diye bahsettiğimiz, personel değişimi diye

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışışleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışışleri Sayfa: 5

baktığımız olaylarda öncü olan kurum ve öncü ülke Türkiye çünkü bizim burada yürüttüğümüz hem risk azaltma hem afetlere hazırlık kapsamında yürütülen faaliyetler olsun hem de müdahale gücümüz kapsamında olsun burada yer alan bütün ülkelerin toplamından çok daha fazla bir güce sahibiz ve burada da dediğiniz doğru AFAD burada bir lokomotif pozisyonunda. Zaten Birlik de bütün faaliyetlerini Türkiye’de yapma arzusunda ve burada da birçok faaliyeti biz bu kapsamda yürütüp, bu Birliğe tecrübelerimizi aktarıyoruz, bir nevi bir model durumundayız. Talepleri de hep bu yönde zaten.

OSMAN AŞKIN BAK (İstanbul) – Avrupa Birliğinden fon söz konusu mu burası için?

AFAD BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET AKİF DANACI – Proje bazında yürüttüğünüz, risk azaltma hazırlık kapsamında yürütmüş olduğunuz projeler bazında Avrupa Birliğinden fon sağlanabiliyor.

BAŞKAN – Sayın Sait, buyurun.

RIFAT SAİT (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, Sayın Tunca Toskay Bakanımızın “Türkiye’nin böyle bir yetkisi var mı, niye kullanmadık?” gibi veya ben öyle anladım, bir sorusu vardı. Şimdi, benim bildiğim Bulgaristan üzerinde bizim etkilerimiz var. Yani bunlardan bir tanesi, tırların özellikle kara yolu üzerinde Edirne’den geçen tırların büyük bir çoğunluğunun Bulgar tırları olduğu ve kara yolundan da onların çok etkilenebileceği. İkinci bir olay, Bulgar Kilisesi Edirne’de var, onunla da ilgili önemli bir istekleri vardı. Bir diğer konu, 38 tane Türk milletvekili var ama bir tanesi de koalisyon içerisinde Hürriyet Şeref Partisi Hükûmetin koalisyonu içerisinde. Daha da önemli bir şey var, enerji kaynakları. Bulgaristan şu anda enerji sıkıntısı çekiyor, özellikle gerek Azeri gerek Rus petrolü, gerekse bu İran şeyi Türkiye üzerinden önemli bir stratejik özelliğimiz var. Bunların kullanılması önemli, etkileyebiliyor Bulgaristan’ı. Bunlar kullanıldı mı diye sormak lazım çünkü hakikaten Tunca Nehri’nin bu şekilde taşması iç siyasetimize de olumsuz etki yapıyor. Bulgaristan’la bu konuda ne yapıldı, ne gibi etkiler yapıldı ben de merak ediyorum bu konuyu ve Güneydoğu Avrupa Parlamenterler Asamblesi içerisinde Bulgaristan’ın da bugüne kadar genel sekreterliğini yürüttüğünü ve orayı Türkiye’ye kaptırmak istemediğini biliyorum, Almanların da bu konuda desteklediğini biliyorum onları, acaba etkisi var mı bu konuda, onlara bir olumsuz yapılanma içerisinde bu olayın da etkisi var mı diye merak ettim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Aydın.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN - Biraz önce söylediklerime bu aşamada ekleyeceğim bir husus yok. Ancak bu söylenenler çerçevesinde konuyu bir daha değerlendirip bir sonraki toplantıda bilgi arz edebiliriz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1’nci maddesini okutuyorum:

GÜNEYDOĞU AVRUPA AFETLERE HAZIRLIK VE ÖNLEME GİRİŞİMİNİN KURUMSAL ÇERÇEVESİ HUSUSUNDA MUTABAKAT MUHTIRASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

Madde 1- (1) 28 Kasım 2013 tarihinde Saraybosna’da imzalanan “Güneydoğu Avrupa Afetlere Hazırlık ve Önleme Girişiminin Kurumsal Çerçevesi Hususunda Mutabakat Muhtırası”nın beyanla onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tasarının tümü kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(1/942) esas numaralı Kanun Tasarısı’nın Komisyon raporu hakkında Rize Milletvekili Hasan Karal, Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Kasım Gülpınar ve İstanbul Milletvekili Osman Aşkın Bak’ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Ahmet Berat Çonkar

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Gündemin 2’nci maddesine geçiyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 6

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Acil Durumlar Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı'nı görüşüyoruz. (1/953) esas numaralı tasarı 17 Temmuz 2014 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 13 Ağustos 2014 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sözü Dışişleri Bakanlığımız temsilcisine veriyorum.

Buyurunuz Sayın Aydın.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli üyeler, dünyamız doğa ve insan kaynaklı afetlerin etkilerinin arttığı bir dönemi yaşarken Türkiye de tektonik, sismik, topoğrafik ve iklimsel yapısı hasebiyle afetlerden en fazla etkilenen ülkeler arasında bulunmaktadır. Bu nedenle ülkemizin mevcut kapasitesinin ikili ve çok taraflı iş birlikleriyle güçlendirilmesinin yararlı olacağı değerlendirilmektedir. Bu itibarla Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Acil Durumlar Alanında İşbirliği Anlaşması 20 Mart 2012 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır. Söz konusu anlaşma acil durumları önleme, hazırlık ve müdahale aşamalarında, yangın kurtarma faaliyetlerinin icrasında ve yangın, afet ve diğer acil durumlarda kurtarma faaliyetlerinde iş birliğinin genel çerçevesini oluşturmakta ve taraflardan herhangi birinin ülkesinde meydana gelebilecek acil durumlarda taraflar arasında gönüllü yardımda bulunulması için gerekli önlemleri ve usulleri kapsamaktadır. Acil durumların önleme, hazırlık ve müdahale aşamalarında etkili bir iş birliği çerçevesi hazırlanması nedeniyle söz konusu anlaşmanın bu alanda iki ülke arasındaki ilişkilere ve iş birliğine önemli katkı sağlayacağı beklenmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

AFAD temsilcimiz Sayın Danacı'yı da dinleyelim.

Buyurunuz Sayın Danacı.

AFAD BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET AKİF DANACI – Sayın Başkanım, sayın Komisyon üyelerimiz; Bulgaristan'la yapılacak olan bu anlaşmanın içeriği biraz önce güneyde Avrupa'yla ilgili yapmış olduğumuz anlaşmadan farklı, burada daha ziyade müdahale ve bir olayın meydana gelmesinden sonra yapılacak olan arama-kurtarma ve müdahale çalışmalarına ilişkin bir iş birliğini kapsamakta. Afet ve acil durumlardaki kurtarma faaliyetlerinde iki ülke arasındaki iş birliğinin bir genel çerçevesini oluşturmak.

Burada tabii, bunun içerisinde bilgi değişimlerini, yine arama-kurtarma faaliyetinde görev alan personelin karşılıklı iki ülke arasındaki mutabakat çerçevesinde eğitimlerinin de koordine edilmesi ve organize edilmesini kapsamakta. Bu kapsamda baktığımızda biz bu anlaşmanın afet yönetimi ve ikili iş birliği çerçevesinde Başkanlık olarak uygun olduğunu değerlendiriyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen üyelerimiz varsa söz vereceğim.

Sayın Toskay, buyurun.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Sayın Başkanım, teşekkürler.

Yalnız, bu anlaşmayla ilgili sayın bürokratlarımızın verdiği bilgiler, biraz evvel yönelttiğimiz sorularda verilen cevaplarla tamamen bir çelişki hâlinde. Onu belirtmek istedim. Bu şartlar altında Bulgaristan'la yapılan anlaşmanın Türkiye'ye bir katkı yapacağına ben şahsen inanmıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Herhangi bir değerlendirme yapmak ister misiniz bu konuyla ilgili?

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN – Teşekkür ederim.

Biraz önce Bulgaristan'la iş birliğinde yaşadığımız sıkıntılardan söz etmiştik. Bu anlaşmayla özellikle afetlerin önlenmesi alanında Bulgaristan'ı iş birliğine teşvik etme yönünde bir adım atılmaktadır. Dolayısıyla, Bulgaristan'la önümüzdeki dönemde yaşanılacak taşkınlar ve sel felaketleri alanlarındaki iş birliğimize de olumlu katkısı olması dolayısıyla bu anlaşmanın yerinde ve faydalı bir girişim, adım olduğunu değerlendiriyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bak, buyurun.

OSMAN AŞKIN BAK (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, biraz evvel görüştüğümüz şeklinde, AFAD bu bölgede önemli bir rol üstlenecek, bunu ifade etmiştim. Bu uluslararası anlaşmayla da Bulgaristan Cumhuriyeti tarafını masada etkin bir şekilde kullanmayı ve beraber iş birliği yapmayı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 7

ifade edecek bir anlaşma. Benim anladığım kadarıyla olay şu: Bulgaristan'ı biliyoruz, son iki yıldır, üç yıldır siyasi istikrarsızlıklar yaşıyor, pek çok hükümet değişti, pek çok sıkıntı var. Bunu bizzat toplantılara gelen milletvekilleriyle veya şeyle ifade ediyoruz. Dolayısıyla, orada önceliği afet olan, işte, bu tip yapılar olan, oraları iyileştirici, önleyici, riskleri giderici önlemler alacak bir hükümet kararlılığı yok, Hükümet de daha doğrusu çok net değil. Ekonomik olarak sıkıntıları da var ama siyasi istikrarsızlık böyle devam edecek diye bir durum söz konusu değil. Bu anlaşmayla biraz evvel ifade ettiğimiz Edirne'de yaşanan sıkıntıları önleyecek şekilde Bulgar Hükümetiyle beraber oradaki riskleri giderecek, önleyecek eylemlerin yapılmasına bir yol açıyor. Dolayısıyla, uluslararası anlaşmanın kabul edilmesi uygundur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bak.

Sayın Korutürk, buyurun.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gene, teknik bir şey sormak istiyorum.

Şimdi, bunun gerekçesinde diyor ki: “Söz konusu anlaşma, acil durumlarda önleme, hazırlık ve müdahale aşamalarında yangın kurtarma faaliyetlerinin icrasında ve yangın, afet ve diğer acil durumlarda kurtarma faaliyetlerinde iki ülke arasındaki iş birliğinin genel çerçevesini...” Yangın, Bulgaristan’la bizim aramızda sık olan bir şey mi? Yani, mesela, eğer burada özel bir afet veya acil durum tanımına giren olguyu ayıracak olsak yangın değil de seli ayırmak lazım. Yangının buraya konmasındaki anlam nedir teknik olarak? Niçin yangın ayrılmış da mesela, buradan selden bahsedilmiyor. Sel, demin Sayın Toskay’ın söylediği gibi, otuz beş senedir Türkiye’yi çok rahatsız eden bir konu baskınlar dolayısıyla. Onun bir açıklaması var mı acaba?

AFAD BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET AKİF DANACI – Aslında, tüm afet ve acil durumlarla ilgili bir çerçeve çiziyor. Yangının özel olarak belirtilmesi, orman yangınlarıyla alakalı bir müdahalede ortak kapasitenin kullanılması ve uzman değişimi ve eğitimlerin planlamasıyla alakalı ayrı bir başlık olarak altı çizilmiş. Selin ayrıca belirtilmemiş olmasının aslında bir önemi yok efendim çünkü diğer afet ve acil durumdaki bütün kurtarma faaliyetleri, bunun içerisinde deprem, heyelan, çığ gibi diğer doğal ve insan kaynaklı bütün afetleri de kapsadığını belirtebiliriz.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Bir küçük noktaya işaret etmek istiyorum.

Sel konusunda kurtarmadan ziyade selin vukua gelmesini engellemek gerekli tabi onun için.

Peki, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Korutürk.

Sayın Kahveci, buyurun.

OSMAN KAHVECİ (Karabük) – Sayın Korutürk’ün sorusuna ilave bir bilgi vermek isterim. Özellikle, orman yangınlarıyla ilgili, gerçekten, bölgede Balkanlarda da Orta Doğu’da da en büyük yangını söndürme gücü Türkiye’de. Bu yangın uçaklarından, yangın helikopterlerine ve karadan diğer araçlarla dâhil olmak üzere böyle bir donanımına sahip Türkiye. Türkiye, Akdeniz’in en büyük yangın eğitim üssünü de Antalya’da kurdu. Gerçekten, tarihini bilmiyorum ama birkaç yıl önce Bulgaristan’da ciddi bir yangın oldu ve neredeyse oradaki trafik aksadı ve Kapıkule Sınır Kapısı’na kadar yangın geldi ve Türkiye müdahale etti. Bulgaristan’da böyle büyük yangınlara müdahale edebilecek hava gücü ve kara gücü oldukça zayıf.

Yangın bir ülkeyi değil, dünyayı ve çevreyi tehdit eden bir olay yani Bulgaristan’da, Yunanistan’da bir yangın olması sadece oradaki doğal güzellikleri yok etmekle kalmıyor, dünya çevresine de oldukça etki yapıyor. Bu bakımdan, yangının böyle bir şeyde olması yani ciddi bir şekilde bizim elimizi kolaylaştırıyor çünkü yangın geldiği zaman yarım saat, bir saat içerisinde müdahale edilmesi gerekiyor. Biz her ne kadar böyle anlaşma olmayan komşu ülkelere de yardım etsek bile, bu anlaşma biraz daha işi hukuklaştırdığından dolayı biraz elimizi güçlendiriyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Kahveci.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1’inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE BULGARİSTAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA ACİL DURUMLAR ALANINDA İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 20 Mart 2012 tarihinde Ankara’da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Acil Durumlar Alanında İşbirliği Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışışleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışışleri Sayfa: 8

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tasarının tümü kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(1/953) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın Komisyon Raporu hakkında İstanbul Milletvekili Harun Karaca, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin ve Kırşehir Milletvekili Abdullah Çalışkan'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Ahmet Berat Çonkar

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz varsa 6 Şubat 2015 Cuma günü saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini komisyon bürosuna iletmeleri gerekmektedir.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı temsilcilerimize çok teşekkür ediyoruz.

Gündemimizin 3'üncü maddesine geçiyoruz.

Balinacılığın Düzenlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme İle Sözleşmeye Ait Protokole Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı'nı görüşeceğiz. (1/991) esas numaralı Tasarı 7 Kasım 2014 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 13 Kasım 2014 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sözü Dışışleri Bakanlığı temsilcimize veriyorum.

Buyurunuz Sayın Aydın.

DIŞIŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli üyeler, 2 Aralık 1946 tarihli Balinacılığın Düzenlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme, soyu tükenme riskiyle karşı karşıya bulunan balina türlerinin aşırı avlanmaya karşı korunmasını, balina popülasyonunun uygun düzeye getirilmesini ve balina endüstrisinin sürdürülebilir gelişmesinin sağlanmasını amaçlamaktadır.

Sözleşmeye hâlihazırda 97 ülke taraftır. Sözleşme çerçevesinde kurulan Uluslararası Balinacılık Komisyonu...Balina stoklarının mevcut durumu ve gidişatına ilişkin olarak veri toplamak ve bu verileri değerlendirmek, balinacılık faaliyetlerinin balina popülasyonu üzerindeki etkilerini analiz etmek, balina stoklarının nüfusunu korumaya ve artırmaya yönelik yöntemleri belirlemek. Bu çerçevede, korunan ve korunmayan türleri, avlanmaya açık ve kapalı sezonları, özel koruma alanlarını, ebat sınırlarını, avlanma zamanlarını, avlanma yöntemlerini, balina yakalama üst sınırını, avlanma teçhizatının tür ve özelliklerini, ölçüm yöntemlerini tespit etmekle yükümlüdür.

Ülkemiz, taraf olduğu uluslararası, bölgesel veya ikili anlaşmaları uygulamakla birçok çevre sorununun çözümüne katkı sağlamakta ve uluslararası toplumla birlikte hareket etmektedir.

Balinacılığın Düzenlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme'ye taraf olunmasının ülkemiz açısından çeşitli faydalar sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede, sözleşmeye taraf olmamız, çevre sorunlarına karşı ülkemizin sergilediği duyarlılığın göstergelerinden biri olacak. Uluslararası platformlarda ülkemize görünürlük ve itibar kazandıracak. Biyolojik çeşitlilik ve ekosistemlerin korunmasına verdiğimiz önemi ortaya konacak. Balinaların katliyle ilgili ulusal ve uluslararası kamuoyunun hassasiyetlerine cevap vermemizi sağlayacak. Uluslararası Balinacılık Komisyonunda oy hakkı kazandıracak. Böylece, balina avcılığı karşıtı ve taraftarı ülkeler arasında hâlihazırda mevcut olan hassas sayısal dengeye ve karar alma süreçlerine etkide bulunma imkânı tanıyacak. Balina avcılığını ve balina ürünlerinin ticaretini tepki ile karşılayan AB üyesi ülkelerin kamuoylarında ülkemiz lehine olumlu etkilerinin olabileceği değerlendirilmektedir.

Gelecek kuşaklara karşı duyulan sorumluluklar açısından da yeryüzünün en büyük deniz hayvanları olan balinaların korunması amaçlayan bu sözleşmeye ülkemizin taraf olmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı temsilcilerimize de Komisyonumuza hoş geldiniz diyoruz.

Sayın Pakdil, buyurunuz.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NİHAT PAKDİL – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın komisyon üyeleri; öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum. Ben Dışışleri Bakanlığı temsilcimizin ifade ettiği gibi yani bire bir ülkemiz balıkçılığını ilgilendiren bir konu söz konusu değil ama Sayın Müsteşar Yardımcımız anlattılar kendileri. Buna ilave edecek, benim söyleyeceğim şu aşamada fazlaca bir şey yok ama konuyu takdirlerinize arz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 9
ediyoruz. Eğer komisyonumuzun soracağı sorular olursa ilgili arkadaşlarımızla beraber buradayız, cevaplayacağız Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz biz de.

Sayın Toskay, buyurun.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Sayın Başkanım, teşekkürler.

Burada gerekçede 97 ülkenin bu anlaşmaya taraf olduğu ifade edildi. Bir: Japonya bu ülkeler arasında var mı yok mu? Balinaların soylarının devamını sağlamak bakımından bu anlaşmanın çerçevesinde alınacak tedbirlerle anlaşmaya taraf olmayan ve buna uymayan ülkeler arasındaki ilişkilere ne gibi bir yenilik getiriyor bu anlaşma? Onu öğrenmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Pakdil.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NİHAT PAKDİL – Sayın Başkanım eğer müsaade ederseniz ilgili Genel Müdür arkadaşım yanımda, onun cevablamasını takdirlerinize sunuyorum.

Buyurun.

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRÜ DURALİ KOÇAK – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Vekilimizin sorduğu “Japonya bu 97 ülke içerisinde var mı?” Evet, Japonya da kurucuları arasında hatta. Bu 97 ülke arasında esas 1946’da kurulduğu zaman o zaman balina avcılığı legal ve norma yollardan avcılık yapılıyor. Bu avcılığın sürdürülebilirliğini sağlamak üzere birtakım kararlar almış komisyon. Nedir getirdiği kararlar? Avcılığın düzenlenmesine ilişkin, avlanacak türlere ilişkin, avlanma zamanına ilişkin, bu türlerin boy özelliklerine ilişkin, işlemlerine ilişkin yani sürdürülebilir avcılığı sağlamak amacıyla bu komisyon kurulmuş. Ancak, 1980’li yıllara gelindiğinde aşırı avlanma nedeniyle stoklar zora girdiği zaman komisyon bu sefer avcılığın yasaklanmasını gündeme getirmiş ve balina avcılığı 1980’li yıllardan itibaren yasaklanmış. Ancak, yine, sözleşmenin maddelerinden bir tanesinde diyor ki: “Üye ülke bunu tanımayabilir, isterse avcılığa devam edebilir deneme amaçlı olarak.” İşte, deneme amaçlı av yapmak üzere Japonya bu komisyonun aldığı bu moratoryum kararına uymak istemiyor ve komisyon kendi içinde iki bloka bölünmüş durumda. Bir grup avcılığın devam ettirilmesini istiyor, bir grup da tamamen uyulmasını ve avcılığın yasaklanması kararının etkin bir şekilde hayata geçirilmesini istiyor. Böyle tam bir dengeye oturmuş durumda.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Ali Haydar Öner, buyurun.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Bir bilgiyi paylaşmak üzere söz aldım.

Geçtiğimiz nisan ayında önceki dönem Dışişleri Komisyon Başkanımız Sayın Volkan Bozkır, Sayın Yıldırım Tuğrul Türkeş ve Sayın Şaban Dişli’yle Tokyo’daydık. Orada Japon-Türk Dostluk Grubu heyetiyle görüştük, ayrıca Japonya Dışişleri Komisyonu üyeleri ve Başkanıyla görüştük. Japon-Türk Dostluk Grubu Başkanı bu balina avcılığı konusunda çok duyarlı hatta öfkeli çünkü kendi bulunduğu bölge bunu bir yaşam biçimi olarak seçiyor, bunun sürdürülmesini istiyor. Ancak, Dışişleri Başkanı -Sayın Genel Müdürün belirttiği gibi- farklı düşüncede.

Orada edindiğimiz bilgiyi paylaşma gereği duydum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Başka söz almak isteyen üyemiz olmadığı için tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1’inci maddesini okutuyorum:

BALINACILIĞIN DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN ULUSLARARASI SÖZLEŞME İLE SÖZLEŞMEYE AİT PROTOKOLE KATILMAMIZIN UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR

KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) "Balinacılığın Düzenlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme" ile Sözleşmeye ait Protokole beyan ile katılmamız uygun bulunmuştur.

(2) Söz konusu Sözleşmenin eki Programa ilişkin değişiklikleri onaylamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışışleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışışleri Sayfa: 10

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(1/991) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın Komisyon Raporu hakkında İstanbul Milletvekili İsmail Safi, Rıza Milletvekili Hasan Karal ve Gaziantep Milletvekili Ali Şahin'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Ahmet Berat Çonkar

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Gündemimizin 4'üncü maddesine geçiyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü Arasında GTÖ Orta Asya Alt Bölge Ofisine Dair Anlaşmaya Yönelik GTÖ Orta Asya Alt Bölge Ofisinin Güçlendirilmesi Konulu Tamamlayıcı Anlaşma'nın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı. (1/993) esas numaralı Tasarı 13 Kasım 2014 tarihinde TBMM'ye sunulmuş ve 19 Kasım 2014 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Söz, öncelikle, Dışışleri Bakanlığı temsilcimize veriyorum.

Buyurunuz Sayın Aydın.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli üyeler, 1945 yılında kurulan Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütüne ülkemiz 6 Nisan 1948 tarihinde üye olmuştur. 1982 yılında ise bu örgüt ülkemizde temsilcilik açmıştır. FAO'nun reform çalışmaları kapsamında Kasım 2005'te düzenlenen FAO 33'üncü Konferansı'nda FAO faaliyetlerinin merkezden ziyade bölgesel yönetim birimlerinden idare edilmesi benimsenmiş ve bu sayede karar alma ve uygulama süreçlerinin hızlandırılması amaçlanmıştır. Bu çerçevede, örgütün Orta Asya Alt Bölge Ofisi kurulması konusu, FAO ile Hükümetimiz arasında 2006 yılında imzalanan Ev Sahibi Ülke Anlaşması uyarınca Ankara'da oluşturulmuştur. Ofisin resmî açılışı 2007 yılında yapılmıştır. Orta Asya Alt Bölge Ofisinin kurulmasına dayanak teşkil eden Ev Sahibi Ülke Anlaşması 16 Şubat 2009 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu anlaşmanın (2) sıra no.lu ekini oluşturan ve Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Orta Asya Alt Bölge Ofisinin ülkemiz ve görev alanına giren ülkelerdeki faaliyetlerinin çerçevesini oluşturan çerçeve anlaşmasının süresi 2011 yılında sona ermiş ve söz konusu anlaşmanın sonraki beş yıllık dönem için yenilenmesine yönelik müzakereler aynı yıl başlatılmıştır.

İmzalanan yeni anlaşmalar uyarınca, ofisin görev alanı Orta Asya ülkelerinin dışındaki ülkelere de genişletilebilecektir. Ayrıca, ofiste görev yapan uluslararası uzmanların sayısı artırılacak ve ofis güçlendirilecektir.

Ülkemiz, bu ofisin görev alanına giren ülkelerde ve aynı zamanda Türkiye'de uygulanacak projelerin finansmanı için oluşturulan Güven Fonu'na 2007-2011 yılları arasında 10 milyon Amerikan doları kaynak aktarmıştır. Bu kaynak kullanılarak ofis görev alanına giren Orta Asya ülkelerinde uygulanmak üzere toplam 29 proje başlatılmıştır, bu projelerden 10 tanesi tamamlanmış olup kalan 19 proje hâlen uygulanma aşamasındadır.

Projelerde öncelikle ülkemiz uzmanları, Türk uzmanlar görev yapmaktadır. Bu projeler vesilesiyle ülkemizde çok sayıda toplantı düzenlenmekte ve bu toplantılara Orta Asya ülkelerinden uzmanlar katılım sağlamaktadır. Projede görev alan ülkemiz uzmanları kendi bilgi ve deneyimlerini diğer ülkelere aktarırken uluslararası iş birliği ve proje yönetimi konusunda deneyim edinmektedir. Böylece, ülkemizin bu alandaki insan kaynakları kapasitesinin artırılmasına ek ilave katkı sağlanmaktadır. Ofis görev alanına giren ülke temsilcileriyle yapılan görüşmelerde ülkemizin desteği ile uygulanmakta olan projelerden duyulan memnuniyet sıklıkla dile getirilmektedir.

Bunun yanı sıra, FAO ile ortaklığımız çeşitli uluslararası toplantılarda da gündeme gelmekte, ülkemizin uluslararası görünürlüğü artarken yükselen bir donör ülke olduğumuz keyfiyeti de ön plana çıkmaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı temsilcimizi de dinleyelim lütfen.

Buyurunuz Sayın Pakdil.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NİHAT PAKDİL – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Efendim, anlaşmanın birinci dönemi -biraz önce ifade edildiği gibi- tamamlandı. Tamamlayıcı olarak ikinci dönem başlamak üzere bu anlaşma huzurlarınıza geldi ve Sayın Bakanımız da FAO Genel Direktörü arasında imzalanan metin var. Bu çerçevede, kapsam alanında olan kardeş ülkelerimiz söz konusu ve bunlarla biz -rakamları Dışışleri Bakanlığı temsilcimiz verdi, tekrar etmek istemiyorum ben- yapılan görüşmelerde, onlara ihtiyaç duydukları alanlarda bizim onlara hangi konularda

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 11

destekleyici olacağımız... Ki konu başlıkları gıda güvenliğine yönelik olarak tarımsal faaliyeti gerek bitkisel üretimi gerek hayvansal üretimi artıracak ne tür faaliyetler, projeler olabilir, kırsal kalkınma konuları, balıkçılık konuları, bazı tarımsal politikalar ve gıda güvenilirliği yani gıdanın sağlıklı olması noktasında yapılabilecekler, bir de doğal kaynakların -ki bizi ilgilendiren tarafı- bitki ve hayvan gen kaynaklarının nasıl korunabileceği konularında bu ülkelerle biz projeler yapılması noktasında iş birliği yaptık. Bunların bir kısmı tamamlandı, sürmekte olan var, hatta iki tane projede de muhatap ülkeler tarafında henüz onay tamamlanmadığı için uygulamaya girmedir. Şu ana kadar geldiğimiz nokta itibarıyla da elbette bu ülkelerle, kardeş ülkelerle aramızda olan ilişkilerin daha da artırılmasına olan katkısı dolayısıyla ve o ülkelerin bizden olan taleplerinin devam etmesi sebebiyle de bu projenin ikinci aşamasının da uygulama konmasının kabulünü düşünüyoruz.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Pakdil.

Sayın Toskay, buyurun.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, 2007-2011 döneminde 10 milyon dolarlık bir katkımızın olduğu ifade edildi. Yeni dönemde herhangi bir taahhüdümüz veya bir katkı konusundaki yaklaşık tasavvurumuz nedir? Bunu öğrenmek istiyorum.

İki: Bu 29 tane proje hangi ülkelerde uygulamaya kondu?

Üçüncü bir nokta da bu gerekçenin 4'üncü paragrafında bu söylediğimiz faaliyetin içinde olmamızın bize olan katkıları itibarıyla niceliksel değil ama niteliksel bazı katkıları olduğu ifade ediliyor. Bunun dışında, bu örgüte katılmamız, bu örgütte inisiyatif almamız ve mali katkıda bulunmamızın somut olarak bir fayda maliyet analizini çıkardınız mı, bu konuda ne diyorsunuz?

Teşekkür ederim.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NİHAT PAKDİL – 10 milyon dolar olarak beş yıllık devam edecek, her yıl için 2 milyon.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – 2 dönemde de...

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NİHAT PAKDİL – İkinci dönemde de 10 milyon olarak devam edecek Sayın Vekilim.

Projelerini uyguladığımız ülkeler: Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Özbekistan ve Türkiye olarak müşterek bizim efendim.

Burada fayda-maliyet analizi itibarıyla sorduğunuz soruya şu şekilde cevap vermek isterim: Burayla ilişkilerin artırılması noktasında elbette bazı ülkelerde yaşanan sıkıntılar var. Gıda güvenliği noktasında zaman zaman sıkıntı yaşadıklarını ifade ediyorlar. Tarımsal faaliyetin sürdürülebilirliği açısından veya yeni bir kısım tekniklerin, bilimsel gelişmelerin onlara intikal etmesi açısından biz onlara çok yardımcı oluyoruz, faydalı olma gayreti içerisinde oluyoruz. Onlar da bu projeler çerçevesinde kendilerinin faydalandıklarını ve devamını da arz ediyorlar Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Çiftçi.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI İBRAHİM ÇİFTÇİ – Teşekkür ediyorum.

Efendim, ben de Dışişleri Bakanlığı temsilcimizin tüm görüşlerine katılıyorum. Tarım Bakanlığımızın da Müsteşar Yardımcısının ifade ettiği gibi, tabii, FAO'yla gerçekten güzel çalışmalarımız vardı birinci dönem. Biz de Orman ve Su İşleri Bakanlığı olarak 3 tane projeyi beraber yaptık. Bu ikinci dönemde de tekrar biraz daha geliştirerek Bakanlık olarak biz de 10 milyon doların bu yeni dönemde her yıl 2'şer milyon konulmak üzere verilmesini taahhüt ediyoruz. Sayın Bakanımız da aynı tarihte 4 Haziran 2014 tarihinde bu anlaşmayı imzaladılar efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Kahveci, buyurun.

OSMAN KAHVECİ (Karabük) – Ben, Türkiye Ormancılık Ortak Programı çerçevesinde dikkatleri çekmek açısından söz aldım.

Türki Cumhuriyetlerin, özellikle Hazar Denizi'nde kıyısı bulunan Türki cumhuriyetlerin en önemli sorunu, Hazar Denizi'nin çekilmesiyle birlikte o bölgedeki tarım alanları ve yerleşim yerlerini tehdit eden kum fırtınaları. Dolayısıyla, o bölgenin en büyük sorunu bu. Sanıyorum, bu iş birliği çerçevesinde oradaki Türki cumhuriyetlerin ve Türkiye'nin bu konuda, özellikle, kumlara karşı Türkiye'nin tecrübesi bu konuda var. Birçok yolda kum hareketlerini Türkiye bazı özel teknik ve tedbirlerle durdurmuştur. Bu bölgelerde en büyük tehdit, Hazar Denizi'nin çekilmesiyle birlikte bölgedeki tarım alanlarını ve şehirleri tehdit eden kum fırtınalarıdır. Sanıyorum, FAO'yla birlikte, Türki cumhuriyetleriyle birlikte Ormancılık Ortaklık Programı çerçevesinde bu bölgenin en büyük sorunu olan bu Hazar Denizi'yle ilgili bunları ilk gündeme almalarını öneriyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 12

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Korutürk, buyurun.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Sayın Başkan, bu anlaşmanın Türkçe metniyle İngilizce metni arasında madde sıralamaları bakımından bir kayma olmuş, onun acaba Dışişleri Bakanlığıyla Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı farkında mı? Nihai hükümler, 12’nci madde, bizde Türkçe olarak “Anlaşmazlıkların çözümü” diye başlıyor 54 “İşbu ormancılık, ortaklık programı anlaşmasına anlaşmayla ilgili herhangi bir belge veya düzenlemeye dair taraflar arasında oluşabilecek herhangi bir yorum ve uygulama anlaşmazlığı taraflar arasında müzakere edilerek çözülecektir.” Bir kere zaten bu, garip bir madde, başka anlaşmalarda da görüyoruz bunu. Bunun uygulaması çok zor bir madde bu. Yani anlaşmazlık müzakereyle çözülecek. Anlaşmazlık, eğer müzakereyle çözülebilecek olsaydı zaten anlaşmazlık hâline gelmezdi. Onun için başka bir şey getirmek lazımdı ama ben bunu görüyorum şimdi çok yapılan bir şey bu fakat burada bu, 54’üncü maddede gözüküyor, İngilizce metnine baktığınız zaman 54’üncü madde yürürlüğe giriş maddesi, 53’üncü madde anlaşmazlıkların çözümü maddesi oluyor. Bu nasıl olmuş? Geçerli midir böyle bir şey? Yani bu anlaşmayı biz onaylayabilir miyiz, burada İngilizcesi ve Türkçesi arasında aykırılık varken, madde kaymaları, madde sıralamaları açısından?

OSMAN AŞKIN BAK (İstanbul) – Yürürlüğe giriş 55.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Birinde 55, birinde 54, birinde 53. Nihai hükümler, 12, bizde 54’le başlıyor, İngilizcesi 53’le başlıyor. Burada 53 olan, Türkçede 55.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI ULUSLARARASI KURULUŞLARLA İLİŞKİLER ŞUBE MÜDÜRÜ ABDURRAHMAN KÖK – Ben söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI ULUSLARARASI KURULUŞLARLA İLİŞKİLER ŞUBE MÜDÜRÜ ABDURRAHMAN KÖK – Sayın Başkanım, bu Türkçedeki metindeki harf sıralamasındaki 54’üncü maddedeki rakam uyumsuzluğu giderilmişti. Sanırım elinizdeki fotokopi eski suret olabilir.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Doğru fotokopiyi görsek de buna itiraz etmemek durumunda kalsak.

BAŞKAN – Komisyon uzmanımız bir açıklama getirecek.

Buyurun.

KOMİSYON UZMANI – Sayın Vekilim, burada tamamlayıcı anlaşma, sonrasında ek-1, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının imzaladığı anlaşma, sonrasında da ek-2, Orman Bakanlığının imzaladığı anlaşma var.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – İkisi ayrı anlaşmalar.

KOMİSYON UZMANI – Farklı iki anlaşma daha var, evet.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1’inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ VE BİRLEŞMİŞ MİLLETLER GIDA VE TARIM ÖRGÜTÜ ARASINDA GTÖ ORTA ASYA ALT BÖLGE OFİSİNE DAİR ANLAŞMAYA YÖNELİK GTÖ ORTA ASYA ALT BÖLGE OFİSİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ KONULU TAMAMLAYICI ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

Madde 1- (1) 4 Haziran 2014 tarihinde Ankara’da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü arasında GTÖ Orta Asya Alt Bölge Ofisine Dair Anlaşmaya Yönelik GTÖ Orta Asya Alt Bölge Ofisinin Güçlendirilmesi Konulu Tamamlayıcı Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğü girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(1/993) esas numaralı Kanun Tasarısı’nın Komisyon raporu hakkında İzmir Milletvekili Rıfat Sait, Karabük Milletvekili Osman Kahveci ve İstanbul Milletvekili Osman Aşkın Bak’ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Ahmet Berat Çonkar

İstanbul

Dışişleri Komisyon Başkanı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 13

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı temsilcilerine çok teşekkür ediyoruz.

Gündemin 5'inci maddesine geçiyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Uluslararası Kurak Alanlar Tarımsal Araştırma Merkezi Arasında Yapılan İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı. (1/999) esas numaralı Tasarı, 13 Kasım 2014 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 27 Kasım 2014 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sözü Dışişleri Bakanlığı temsilcimize veriyorum.

Buyurunuz Sayın Aydın.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Uluslararası Kurak Alanlar Tarımsal Araştırma Merkezi, ICARDA, 1977 yılında Halep'te kurulmuş ve faaliyete geçmiştir. Ağırlıklı olarak Kuzey Afrika, Batı ve Orta Asya'da olmak üzere, dünyanın değişik yerlerinde 14 ülkede, bölgesel ofisleri bulunmaktadır. Hedefi, gıda üretimi, verimlilik ve besin kalitesini sürdürülebilir seviyelere getirmek ve aynı zamanda kaynakları koruyup, geliştirmek suretiyle özellikle gelişmekte olan ülkelerin kurak alanlarda yaşayan nüfusunun refah düzeyini yükseltmektir. Bu hedefine ulaşmayı ise tarımsal araştırma, eğitim ve üretilen bilgilerin yayılmasını, ulusal, tarımsal araştırma ve geliştirme sistemleriyle karşılıklı iş birliği gerçekleştirerek sağlamayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda küresel sorumluluğu, arpa, mercimek, baklada ileri hat geliştirme, tarımsal işletmelerde su kullanım etkinliğinin artırılması, küçükbaş hayvan yetiştiriciliği, mera ıslahı ve yönetimi, Orta ve Batı Asya ile Kuzey Afrika Bölgesi'ndeki sorumluluğu ise ekmeklik ve makarnalık buğday, nohut, çayır, mera ve yem bitkilerinde ileri hat geliştirme, tarımsal işletme sistemleri, su, toprak ve biyolojik çeşitlilik dâhil doğal kaynakların korunması ve geliştirilmesidir.

Uluslararası Tarımsal Araştırma Danışma Grubu sistemine bağlı olan ve Dünya Bankası, FAO, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı, Tarımsal Kalkınma Uluslararası Fon'u ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı ile diğer bazı uluslararası ve bölgesel kuruluşlar ile 60 kadar ülke tarafından desteklenen 16 uluslararası araştırma kuruluşundan 1'i olan ICARDA'nın bir temsilciliği de 1990 yılında ülkemizde açılmıştır. Ülkemiz 1977 yılından bu yana yani ICARDA'nın kurulduğu tarihten bu yana bu örgütte iyi ilişkiler ve iş birliği içerisinde ve merkezin yönetim kurulunda da temsil edilmektedir.

ICARDA aynı zamanda çeşitli materyallerin test edildiği değişik agroekolojik bölgelerde bulunan istasyonlara sahiptir. Faaliyetlerinin asıl önemi Batı Asya ve Kuzey Afrika'nın birçok ülkesiyle ortaklaşa yürütülen çalışmalardan oluşmaktadır. ICARDA'nın 30'ün üzerindeki ülkeden yaklaşık 100 araştırmacı AR-GE çalışmalarını yürütmektedir. Hâlihazırda 4 Türk araştırmacı da uluslararası araştırmacı statüsünde ICARDA'da görevlidir.

ICARDA'nın araştırma ve iş birliği yoluyla tarımsal verimlilik ve gelirlerde sürdürülebilir artış sağlamak, gıda güvenliğine katkıda bulunmak, kurak alanlardaki kaynak bakımından yoksul olanların geçim düzeylerini artırmak ve doğal kaynakların etkin ve daha eşit bir şekilde kullanımını sağlamak gibi bir misyona sahip olması. Ayrıca, gelişmekte olan ülkelerin ulusal, bölgesel ve uluslararası kurumlarıyla ortaklık ağı üzerinden iş yürütmesi dikkate alınmış ve gelişmekte olan ülkelerin faydalanmasına yönelik tarımsal araştırma ve geliştirme alanlarında iş birliği yapmak üzere ülkemiz ile ICARDA arasında bugün görüşmekte olduğumuz anlaşma imzalanmıştır.

Anlaşmanın temel amacı, Türkiye ile ICARDA arasındaki iş birliğini artırmak, ortak çalışmalarını daha etkin şekilde yürütmek ve geliştirilecek teknolojilerin ihtiyaç sahibi ülkelere transferiyle gıda güvenliğine katkıda bulunmaktır. Türkiye-ICARDA iş birliğinin artması ülkemizin uluslararası arenada görünürlüğünün artmasını da katkı sağlayacaktır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aydın.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı temsilcimizi de dinleyelim lütfen.

Buyurunuz Sayın Pakdil.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NİHAT PAKDİL – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Eğer uygun bulursanız Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürümüz Doçent Doktor Masum Burak Bey yanımda efendim. Kendisi aynı zamanda ICARDA'da şu anda yönetim kurulu üyeliği de yapıyor. Kendisi gerek bu anlaşma gerekse ICARDA'yla ilgili belki biraz daha farklı bilgiler size sunabilir.

BAŞKAN – Buyurunuz.

TARIMSAL ARAŞTIRMALAR VE POLİTİKALAR GENEL MÜDÜRÜ MASUM BURAK – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; ben Masum Burak, ben de hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Sayın Dışişleri Bakanlığımızın temsilcisinin dediklerine ilaveten, gerçekten çok güzel tanımladı ICARDA'yı, bildiğiniz gibi Dünya Bankası FAO, işte UNDP, UNEP gibi uluslararası kuruluşların ve 60 ülkenin katkı verdiği ve yaklaşık 1 milyar dolarlık bütçesinin olduğu dünyada 15 tane araştırma merkezi var. Bunlardan bir tanesi de ICARDA'dır. Ve bunlar

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 14

gerçekten dünyada son derece prestij sahibi, özellikle şu anda güncel olan gıda güvenliği konusu stratejik hâle geldi biliyorsunuz, 3 tane stratejik alandan bir tanesi gıda ve tarım, diğeri su, diğeri enerji zaten. Su da bunun içerisinde olunca bu 15 mükemmeliyet merkezi dünyada şu anda tarımda çok ciddi AR-GE çalışması yaparak hem gelişmiş hem gelişmekte olan hem de en az gelişmekte olan ülkelere gıda güvenliği sağlamak yönünde çalışıyorlar. İşte ICARDA da bu merkezlerden bir tanesi. Sayın temsilcimizin dediği gibi, 1977 yılında Halep'te kurulmuş ve Türkiye ondan beri onunla iş birliği içerisinde. İlk anlaşmamız 1986 yılında imzalanarak Resmî Gazete'de yayımlandı. Tabii ki son gelişmelere bağlı olarak bunun yenilenme ihtiyacı doğdu çünkü teknolojiler gelişti, Türkiye'nin durumunda değişiklikler oldu, AR-GE'de ciddi atılımlar yaptık, ciddi AR-GE merkezleri açtığımız için bu iş birliğini daha da ileri seviyeye ulaşması için yeni bir anlaşma imzalandı. Ve bu kapsamda da mesela şu anda size -fazla zamanınızı almak istemiyorum- bizim merkezi Konya'da olan Uluslararası Kışlık Buğday Geliştirme Programı'mız var, ICARDA'yla beraber yürütüyoruz ve burada geliştirilen tohum hatları 50'ye yakın ülkeye gönderiliyor, belki son on beş yıldır. Ve şu anda 2,5 milyon hektar alanda özellikle geri kalmış ülkelere Batı Asya, Orta Asya ve Kuzey Afrika olmak üzere 50'nin üzerindeki ülkede bu tohumlar üretiliyor, o ülkelerin gıda güvenliğine çok ciddi katkıda bulunuyor bir proje sayesinde. Proje ciddi bir şekilde devam ediyor, Konya merkezi. Aynı zamanda biz buna bağlı olarak dünyanın en gelişmiş tarımsal kuraklık merkezini de Konya'da açtık. Burada da bildiğiniz gibi, ilkim değişikliğinden en çok etkilenecek ülkelere bir tanesi de Türkiye ve Akdeniz havzası, buna karşı da gelecekte kuraklığa dayanıklı tahıllar başta olmak üzere, bütün tohumların kuraklık dayanıklılık kapasiteleri ölçülüyor, son derece modern bir altyapı, dünyanın hemen hemen en gelişmiş, orada diğer uluslararası kuruluşlar da şu anda SIMID gibi mesela, onlar da gelip çalışıyorlar bizimle beraber, orayı da ilave ederek uluslararası gıda güvenliğine çok ciddi katkıda bulunuyoruz. Gelecek tehlikelere karşı. dolayısıyla ICARDA'yla ilgili işte ben de son beş yıldır yönetim kurulunda görev alıyorum. Değişik 15 yönetim kurulu üyesi var, Norveç'ten İngiltere'ye kadar, Amerika'dan işte Avusturalya'ya kadar değişik insanlar yönetiyor burayı.

Değişiklikle ilgili sorular gelirse cevap verme durumunda kalırım çünkü biliyorsunuz Suriye'deki durum nedeniyle ICARDA'nın hem yönetim merkezi hem AR-GE'si diğer ülkelere taşındı. Onunla ilgili de detaylı bilgi verebilirim.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Söz almak isteyen veya soru sormak isteyen üyemiz olmadığı hasebiyle tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ULUSLARARASI KURAK ALANLAR TARIMSAL ARAŞTIRMA MERKEZİ ARASINDA YAPILAN İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

Madde 1- (1) “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uluslararası Kurak Alanlar Tarımsal Araştırma Merkezi (ICARDA) Arasında Yapılan İşbirliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğü girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler.. Tasarının tümü kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(1/999) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın Komisyon raporu hakkında Bolu Milletvekili Ali Ercoşkun, Gaziantep Milletvekili Ali Şahin ve İstanbul Milletvekili İsmail Safi'nin özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Ahmet Berat Çonkar

İstanbul

Dışişleri Komisyon Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gündemimizin 6'ncı maddesine geçiyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İkili Tarımsal İş Birliği ve Ortaklığına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı. (1/1001) esas numaralı Tasarı 17 Kasım 2014 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 27 Kasım 2014 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sözü Dışişleri Bakanlığı Temsilcimize veriyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışışleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışışleri Sayfa: 15

Buyurunuz Sayın Aydın.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun değerli üyeleri; Sudan, ülkemizin sahra altı Afrika Bölgesi'nde kapsamlı ilişkilere sahip olduğu ülkelerden biridir. İkili ticaretimiz yıllık 300 milyon dolar civarındadır, büyük ölçüde ülkemiz lehinedir. Yine firmalarımızın Sudan'da yatırımları mevcuttur. Bu yatırımların toplamı da yine yaklaşık 300 milyon dolar civarındadır. Sudan, özellikle tarım alanında potansiyeli yüksek olan bir ülkedir. Bu alanda iş birliğimizi geliştirmek amacıyla iki ülke arasında ikili tarımsal iş birliği ve ortaklığına ilişkin bir anlaşma hazırlanmış ve 28 Nisan 2014 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır. Bu anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte iki ülke arasında tarımsal üretim ve ticaretin artırılması için Sudan'da tarımsal işletmeler çiftlikler kurulup Sudan kaynaklarının ve tarımsal potansiyelinin daha rasyonel kullanılmasını göz önünde bulundurarak ve gelişmekte olan ikili ticari ve ekonomik iş birliğinin büyük potansiyelini dikkate alarak tarafların katılımıyla Sudan'da bir ortak şirket kurulması, tarımsal üretim ve ticaretin artırılması için yine Sudan'da kurulacak tarımsal işletme, tarımsal potansiyelin Türk girişimcilerince kullanılması, Türk firmaları tarafından kullanılması, Sudan'ın çeşitli bölgelerinde doksan dokuz yıllığına Türk girişimcilere 780 bin hektar tarım arazisi kiralanması, Türk tarafına Sudan Hükûmetince imtiyazlar tanınması, Sudan'da belirlenen bir bölgede mümkün olacaktır. Bu anlaşma 12 Ocak 2015 tarihinde Sudan Ulusal Meclisi tarafından onaylanmıştır. Ve Sudan basınında yer alan haberlerde anlaşmanın Sudan tarımsal ürünlerinin uluslararası pazarlarda satılması adına önemli bir imkân sağlayacağı belirtilmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Toplantıya beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.17

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 16

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.20

BAŞKAN: Ahmet Berat ÇONKAR (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Şaban DİŞLİ (Sakarya)

SÖZCÜ: Osman Aşkın BAK (İstanbul)

KÂTİP: Harun KARACA (İstanbul)

----- 0 -----

BAŞKAN – Toplantımızın İkinci Oturumunu açıyorum.

Hükümet temsilcimiz sözlerini tamamlamıştı.

Şimdi sözü Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı temsilcimize veriyorum.

Buyurunuz Sayın Pakdil.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI NİHAT PAKDİL – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sudan’la bizim ilişkilerimiz... Özellikle TİKA marifetiyle giden projelerle tarım alanında pek çok alanda iş birliği yapıyoruz, şu anda onlara yardımcı olmaya çalışıyoruz gerek hayvancılık gerekse bitkisel üretim açısından. Ve burada şu anlaşma metninde geçen yerler, en kıymetli arazilerin olduğu El Cezire Bölgesi’nden bize tahsis ettikleri 12.500 hektarlık bir alan söz konusu ki burada bizim planımız da orada örnek bir işletme çiftlik kurmak ve bu amaçla da onu bizzat devlet eliyle yapmayı planlıyoruz. Bu çerçevede kurulacak bir şirket söz konusu. Bizim Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğümüz burada rol alacak ve şirket sermayesinin yüzde 80’i de bize ait olacak, Türkiye Cumhuriyeti tarafına ait olacak. Bundan sonrasında ilgili olarak işin daha detayıyla görüşmeler içerisinde bizzat bulunan, Tarım İşletmeleri Genel Müdürümüz Sayın Halis Bilden Bey burada. Uygun bulursanız bir kısım açıklamaları da onun yapmasını teklif ediyorum efendim.

BAŞKAN – Tabii.

Teşekkür ediyoruz.

Buyurunuz Sayın Genel Müdür.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN - Sayın Başkanım, sayın Komisyon üyeleri; ben de sözlerime başlamadan önce saygılar sunarak başlamak istiyorum.

Müsteşarımın da arz ettiği gibi, yaklaşık beş yıldır kurum olarak biz Sudan’dayız, en alt teknik elemandan en üst yöneticisine kadar çok sayıda sefer yaptık, ziyaret yaptık ve tarımsal potansiyelinin çok önemli olduğunun farkına vardık. Ve orada toplam 5 bölgede 795 bin hektar yani 8 milyon dönüme yakın bir araziye anlaşmamızla doksan dokuz yıllığına kiraladık. Model olarak şunu öngördük: Türkiye ve Sudan tarafı yani Türkiye’yi temsilen Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğümüz, Sudan’ı temsilen de Tarım Bakanlıkları arasında bir şirket kurulacak. Bu şirketin yüzde 80’i Türk tarafının olacak, yüzde 20 Sudan tarafının olacak. Burada biz ilk etapta El Cezire’de -El Cezire Bölgesi Sudan’ın en verimli tarım arazilerinin bulunduğu bölge ve uzun yıllardan beri çok farklı ülkelerin orada tarım yaptığını biliyoruz, dünyanın en uzun lifli pamuğunun orada üretildiğini biliyoruz- TİGEM olarak bir pilot çiftçilik kuracağız. Diğer kalan 780 bin hektarlık 5 bölgede olan arazilere de Türk iş adamlarını, müteşebbislerini götüreceğiz, devlet olarak biz şemsiye görevi göreceğiz.

Anlaşmamızın çok kısa olarak neler getirdiğini de yüce heyetinize arz etmek istiyorum: Birincisi, çok sayıda imtiyaz elde ediyoruz bu anlaşmayla. İkincisi, Port Sudan’da tarımsal bir serbest bölge kuruyoruz. Üçüncüsü, ülkemizden her türlü tarımsal girdinin çok rahatlıkla bu ülkeye girişini sağlıyoruz. Ve toplamda 10 milyar dolar civarında bir yatırımın yapılabileceğini öngörüyoruz. Bu anlamda çok kapsamlı, çok detaylı bir anlaşma ve Türk tarımının geldiği noktayı da oradaki Sudanlılarla paylaşmayı planlıyoruz. Kısaca, özet olarak, çok fazla da vaktinizi almadan bu şekilde özetlemek istiyorum. Eğer özelden de soru gelirse cevaplandırmaya çalışırım.

Arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Söz almak isteyen Komisyon üyemiz?

Sayın Bak, buyurunuz.

OSMAN AŞKIN BAK (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

“Türk şirketlerini, Türk yatırımcılarını oraya götüreceğiz.” dediniz. Orada ne gibi teşvikler var bir Türk yatırımcısı için? Sulama açısından veya tohum açısından, ne açısından veya belirli bir ürün için mi orası planlanıyor? Bununla ilgili bir bilgi vererseniz memnun oluruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN – Arz edeyim efendim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 17

Şimdi, bir, orada enerji çok ucuz, iş gücü çok ucuz. Nil, zaten hani çok ciddi bir su kaynağı. Özellikle de Hartum'dan Akdeniz'e kadar, yani Hartum'un kuzeyi ve Mısır dâhil olmak üzere Akdeniz'in güney sahiline kadar dünyanın en büyük yer altı su rezervleri mevcut ve çok derinde de değil, bunlar kendilerini yenileyebilen akiferler. Dolayısıyla bu anlamda çok önemli coğrafik, iklimsel nedenlerden kaynaklı avantajlar var.

Bir de şunu arz etmek istiyorum: Tabii, bizim ülkemizde biraz da yüksek maliyetlerden dolayı üretimin kısıtlı olduğu birkaç üründen bahsetmek istiyorum. Mesela bu arazilerde ithal ettiğimiz ayçiçeğinin yüzde 59'unu burada üretmeyi planlıyoruz, pamuğun yüzde 51'ini, susamın yüzde 40'ını ve patatesin yüzde 89'unu. Biz bu arazilerde iklim verilerini de göz önünde bulundurduğumuzda bu anlamda çok avantajlı arazi ve iklim olduğunu tespit ettik çünkü teknik arkadaşlarımız iki ayda, üç ayda bir gidiyorlar. Oradan toprak numunelerini aldık, su numunelerini aldık, kendi laboratuvarlarımızda onları teste tabi tuttuk ve şu an Sudan'ın neresinde, hangi ürününün yetişebileceğini, tarımsal potansiyelini, bizim Bakanlığımızın uzmanlarıyla beraber çok iyi bir şekilde bir ekibimiz oluştu ve onu biliyoruz.

BAŞKAN – Bu arazilerde daha önce hiç tarım yapılmamış mı?

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN – Sayın Başkanım, El Cezire'nin bir kısmında yapılmış. Toplamda 80 milyon hektar civarında Sudan'ın tarıma elverişli potansiyel arazisi var ancak bunun 17 milyon hektarını kullanabiliyorlar ancak bunun 1,6 milyon hektarını kültür tarımı olarak kullanıyorlar. Diğer kalan kısmında da üç, beş yılda bir ancak ekiliş yapabiliyorlar ve bu anlamda hani ileri bir noktada değiller. Bakir bir alan, arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Toskay, buyurunuz.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, Türkiye dünyada birçok gelişmiş ülkelerden en uygun gördüğü, kendi sınırları dışındaki tarım arazilerinde de tarım yapma faaliyetinde. Buna, bu bakımdan baktığımız zaman gerçekten iyi bir teşebbüs olarak görüyorum ancak Türkiye'nin dışarıya sermaye ihraç eden bir ülke olarak imkânları oldukça sınırlı tabii, ekonomimizin gelişme düzeyine bağlı olarak. Bu sermaye ihracı konusunda ilk önce sermayenin kalıcı olarak yatırılacağı, doğrudan yatırım olarak yapılacağı ülkelerdeki dış güvenlik sorunlarını, iç güvenlik sorunlarının iyi analizini yapmak zorundayız Türkiye olarak. Yani burada Dışişleri Bakanlığı bu söylediğim açıdan, bu perspektiften Sudan'ın bir analizini yapıp, ilgili bakanlığı bilgilendirdi mi? Bunu söylerken şunu ifade etmek istiyorum: Türk ihracatçıları Mısır'da bir serbest bölge kurdu, ciddi de bir yatırım yaptı. Şu anda o serbest bölgenin akıbetinin ne olduğu hakkında çok fazla bilgimiz yok. Son zamanlarda, daha evvelki dönemde Suriye'yle olan iyi ilişkilerimiz sırasında... Çok somut bir örnek vereyim, Türkiye'nin en önemli turizm şirketlerinden bir tanesi 2 tane odayla orada çok ciddi yatırım yaparak restore ediyordu, etti. Şimdi, onun durumu nedir, onu bilmiyoruz. Zaten Libya'yı konuşmak istemiyorum. Orada da ciddi sıkıntılarımız var. Bu prensip itibarıyla iyi bir teşebbüs ama bu dış politika ve güvenlik riskleri konusundaki analizimiz nedir? Çünkü buraya gittiğiniz zaman altyapı yatırımı yapıyorsunuz, bugün gidip paranızı alıp çıkma şansınız yok, borsaya filan girmiyorsunuz. Birinci madde bu.

İkincisi: Hükümlerin çok önemli bazı şeyleri var. Tamamen ana sözleşmeye bırakıldığını görüyoruz. Bu anlaşmada, bu ana sözleşmeye fazlaca bırakılmış ama önemli olan bazı hükümlerin de anlaşmaya dercedilmiş olması daha isabetli olurdu diye düşünüyorum.

Şimdi, bir şirket kurulacak. Bu şirket özel hukuk kurallarına göre işlem yapan şirket yanlış anlamıyor isem, öyle mi? Ve Türk tarafını bu şirkette TİGEM temsil edecek, bunun hukuki formülasyonunu bizim mevzuatımıza göre nasıl yaptınız? Yani bir bakanlığın içindeki bir kuruluş özel hukuk kurallarına göre işlem yapacak olan bir şirkette nasıl temsil edilecek? Yani bunun hukuki altyapısı sizce nedir?

Şimdi, özel girişimcilere azami “99 yıl” diyor, sonra parantez içinde de 2'nci maddenin (2)'nci bendinde: “(35+32+32)” var. Şimdi, asgari süresi bunun otuz beş yıl mı oluyor, bu durumda? Yani doksan yedi yıl azami süre de, asgari süre nedir? Onu da bir öğrenmek istiyorum.

Şimdi, tarım serbest bölgesi kurulacak. Yani, prensip itibarıyla bu serbest bölgenin statüsü nedir? Bu bölgenin içine nazarın, bölgenin dışıyla içi arasında ekonomik olarak bu şirkete veya Türkiye tarafına sağlanan avantajlar neler olacaktır? Sayın bürokratlarımızdan bir tanesi dedi ki: “Bu arada Türkiye'nin tarım ürünlerinin de Sudan'a girişi epey kolaylaşmış olacak.” Ya, bu kolaylaşma derken somut olarak ne söylüyorsunuz? Yani gümrük vergilerinden bir indirim mi olacak? Teknik bazı engelleri aşmak bakımından özel birtakım angajmanlar mı söz konusu? Onları da öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Aydın, öncelikle size veriyorum sözü.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 18

Şimdi, tabii, bu anlaşmanın hazırlık dönemini Tarım Bakanlığımızla yakın iş birliği içerisinde yürüttük. Sayın vekilimizin sözünü ettiği riskler tabiatıyla mevcut. Sadece Sudan bakımından değil, bulunduğumuz bölgede, Orta Doğu, Afrika kıtasında fakat bu diğer ülkelere baktığımızda bu ülkelerin özellikle Afrika'ya son yıllarda yüzlerce milyar dolarlık yatırım yaptıklarını hepimiz biliyoruz. Çin olsun, Brezilya olsun, Hindistan olsun, Batılı ülkeler olsun, özellikle madenler alanında, yine tarım alanında büyük yatırımlarının olduğunu da biliyoruz. Sudan'ın başka konularda da sıkıntılarının olduğunu biliyoruz. Batı'yla ilişkileri bazı konularda yaptırımlara tabi olduğunu da biliyoruz. Fakat tarım alanında mevcut olan potansiyelin, tabii, her ülkenin yararına olacak şekilde ancak ülkemizin de bu alandaki deneyimi, bilgisi ve kapasitesinin kullanılmasıyla büyük menfaatler ortaya çıkarabileceği yapılan uzun analizler ve çalışmalar sonrası ortaya çıktı. Eğer Sudan'da öngördüğümüz şekilde, bu projeyi başarılı bir şekilde uygulayabilirsek, gerçekten bu Afrika'da diğer ülkeler bakımından da örnek bir kalkınma projesi olacak ve belki yine kapasitemizin el verdiği ölçüde diğer ülkelere de -Afrika ülkelerin ki birçok davet alıyoruz bu konuda, Afrika ülkeleri tarım alanında ülkemizle iş birliğini geliştirmek istiyorlar, teşmil edebileceğiz.

Sonuç olarak, tabii ki riskler var, meydan okumalar var ancak yapılan dediğim gibi analizler ve değerlendirmeler sonucunda böyle bir projenin Sudan'da uygulanmasının ülkemizin menfaatlerine olduğu sonucuna varılmıştır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Genel Müdürü herhâlde cevaplayacak kalan kısmı.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN – Evet, Sayın Başkanım.

Efendim, özellikle KİT'lerin tabi olduğu 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 58'inci maddesi yurt dışında bir anonim şirket kurulmasına imkân tanıyor. Bunun da tüm alt detaylarına Bakanlar Kurulu yetkili. Biz buradan, ilgili kanundan yetkimizi alıyoruz.

İkincisi: Tabii, bu bir çerçeve kanun. Biz Dışişleri Bakanlığımızın koordinatörlüğünde tüm ilgili bakanlıklarımızla çok sayıda toplantılar yaptık. Yani ticaretle ilgili kısımları, maliyeyle ilgili kısımları, dış ticaretle ilgili kısımları vesaire. Dolayısıyla, mevcut yürürlükteki mevzuatlarımız çerçevesinde mümkün olduğu kadarıyla da biz bunu bir çerçeve yasa hâline getirdik. Dolayısıyla, bir şirketin tabi olduğu tüm kuralları da şirketin ana statüsüne bıraktık.

Bir diğer husus, bizim girdilerden kastımız, orada tarımsal üretimin yapılabilmesi için gerekli olan girdileri kastediyoruz. Bir, tohum; iki, tarım aleti ve ekipmanı, gübre, ilaç gibi girdilerden bahsediyoruz. 2012 yılında 9.700 ton biz TİGEM olarak sertifikalı tohum ihraç ettik Sudan'a. Orada bu işlerin biraz da çok zor olduğunu gördük. Mesela bir hafta tohumumuzu orada beklettiler, tabii, bunu gümrükte beklettiler. Öyle ürünler var ki yirmi dört saat gümrük şartlarında ve Sudan'ın o ikliminde beklediği zaman, sizin o üründen faydalanmanız mümkün hâle gelmiyor. Dolayısıyla, biz görebildiğimiz kadarıyla, tecrübelerimizden edindiğimiz tüm işleri buraya almaya çalıştık. Bu anlaşmanın elbette ki iki ülke arasındaki menfaatleri koruduğunu düşünüyoruz ama ülkemizin menfaatlerini çok ciddi ve daha fazla koruduğunun farkında olduğumuzu düşünüyorum, çok üzerinde çalıştık.

Güvenlikle ilgili zaten efendim, müsteşarımız cevap verdi.

Doksan dokuz yıllıkla ilgili, sayın vekilim, onların mevcut yürürlükteki mevzuatları çerçevesinde en fazla otuz beş yıla cevaz veriyor mevcut kanunları. Biz de ısrarla otuz beş yılın az olacağını söyledik, ondan dolayı otuz iki ve otuz ikiyi ekledik, bunu da kanunun bir maddesi olarak ekledik, hani önemsedüğümüzden dolayı. Dolayısıyla, doksan dokuz yıllıkla ilgili bir anlaşma oldu. Not aldığım kadarıyla bu şekilde.

Serbest bölgeyle ilgili de, Port Sudan tarafı denize sahili olan Sudan'ın bölgesi. Dolayısıyla, sizin de malumlarınız tarımsal üretim biraz meblağı olan bir iştir, çok teknolojik bir telefon gibi değil. Yani kütleli olarak büyük olan bir iştir. Dolayısıyla, bu ihracatın oradan yapılacak ihracatın ya da transferin mutlaka deniz yoluyla yapılmasının çok daha ekonomik ve avantajlı olduğunu tespit ettik. Dolayısıyla, sahilde bir serbest bölge kuruyoruz, bizim ülkemizde ve uluslararası diğer ülkelerde serbest bölge statüsü neyse burada da aynı şekilde o kurallara tabi bir şekilde serbest bölge kurulmasını öngördük.

Arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Sayın Başkanım, eksik de bir şey yapabilir miyim.

BAŞKAN – Hızlıca eğer tamamlayabilirsek.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Siz ilk açıklamanızda “Türkiye'nin tarım ürünlerinin Sudan'a ihracı” dediniz, şimdi “girdiler” dediniz, o açıklığa kavuşmuş. Yani esas Türkiye'den gidecek olan tarımla ilgili ihracatın girdilerle ilgili onu şey yapıyorsunuz.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN - Evet efendim.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Yani burada biraz evvel söylediğiniz şeyler bizim dış ticarete teknik engeller dediğimiz engelleri aşma konusunda somut birtakım formülasyonlarınız var mı veya bir gümrük avantajı size sağlandı mı?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 19

Bir de bir şey daha sormak istiyorum: Bu arazinin 780 bin hektarlık ve artı 12.500 hektarlık bir arazinin su potansiyeli nedir? Yani ne kadar yağış alıyor veya siz burada altyapıda sulama yapmaya kalktığınız zaman su imkanları araştırıldı mı?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN – Arz ediyorum: Şimdi, efendim, suyla ilgili ben de çok sayıda, çok sefer gittim Sudan’a. Bir sefer müthiş bir su potansiyeli var, zenginlik açısından ve meblağ açısından büyük bir akifer.

İkincisi: Çok derinde değil, mesela bazı bölgelerde 10 metre, 12 metrede ve artezyen olarak elde edebileceğiniz müthiş bir potansiyel. Dolayısıyla, sizin enerji girdilerinizi bayağı bir aşağıya indiriyor. Ben bir örnek vereyim: Bizim Ceylanpınar’da dünyanın en büyük sulama sistemini kurduk, son birkaç yılda ama 80-90 metrelerden su çekiyoruz, şu an bakıyoruz ki biraz enerji maliyeti bizim maliyetlerimizi yükseltiyor. Bunların hepsinin elbette ki benim kurumum yedi yüzyıllık bir tecrübeye sahip. Bizim Karacabey Çiftliğimiz 1330 yılında kurulmuş. Ve o günden günümüze kadar benim kurumum tarımsal üretim yapıyor ve o günden günümüze kadar atıcılık yapıyor. Bu tecrübelerimizin hepsini biz oraya aktarmak istiyoruz. Diğer muafiyetlerle ilgili de anlaşmanın 1’inci maddesinde bunların hepsini topladık, (4) fıkra tahmin ediyorum, uygun bulursanız hızlıca bir okuyabilirim: “Şirketin her türlü tarımsal faaliyet ve işlemleri ile gelirleri ve bu gelirlerin ülke dışına transferi Sudan Cumhuriyeti’nde hiçbir vergiye, vergi benzeri ödemeye, gümrük vergisi ödemelerine ve benzeri diğer ödemelere tabi olmayacak. Şirketin yurt dışı şubelerinden elde ettiği gelirler Türkiye’de vergilendirilmeyecektir. Türkiye’deki merkez ile Sudan ve diğer ülkelerdeki şubeler arasında kâr payı transferi de hiçbir vergiye tabi olmayacaktır.” Şunu hemen arz edeyim arada: Mesela, bu maddeyi kabul etmediklerinden dolayı iki yıl biz bekledik, bu maddeyi kabul ettirene kadar Dışişleri Bakanlığımızın çok önemli taktikleri ve girişimleri oldu ve istediğimiz anlaşmayı imzaladığımızı düşünüyoruz.

Arz ediyorum efendim.

BAŞKAN- Teşekkür ediyoruz.

Sayın Korutürk, buyurunuz.

OSMAN TANEY KORUTÜRK (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Toskay benim sormak istediğim birçok teknik konuyu sordu, hepsine de doyurucu yanıtlar aldığımı düşünüyorum.

Bir kere bu anlaşmaya ilke olarak Cumhuriyet Halk Partisinin karşı olması için bir sebep yok, ben de karşı değilim, onu belirtmek istiyorum. Yalnız, iki şey, kayıtlara geçmesi için bir tespitte bulunacağım, bu daha ziyade Dışişleri Bakanlığını ilgilendiren bir konu ama Dışişleri Bakanlığı temsilcisinden bu konuda bir cevap beklemiyorum ama biz ilkeli siyaset uyguladığımızı söylüyoruz ve mesela Mısır’la ilişkiyi Türkiye asgariye indirmiş durumda, büyükelçi düzeyinde temsil edilmiyor. Sebep? Mısır’da darbe yapılmış olması. Şimdi, aynı şey Sudan için de söz konusu. Bu Sudan Devlet Başkanı 1989’da orada bir darbe yaptı, darbeden sonra 1993’e kadar devlet ve Hükümet Başkanı, Genelkurmay Başkanı, Başkomutan falan gibi sıfatlarla girip, 1993’te kendi kendini Devlet Başkanı atadı. 1996’da manipüle edildiği uluslararası alanda sıkça söylenen bir seçimle iktidara geldi, almış olduğu oy yüzde 75,7. Hâlihazırda uluslararası Ceza Mahkemesi’nde hakkında tutuklama kararı var. Biz Mısır’la ilişkileri kesiyoruz, Mısır gibi önemli bir devletle ama Sudan’la böyle bir anlaşma yapıyoruz. Bu anlaşmanın yararlı olduğunu biliyorum, bu anlaşma için çalışmış olan Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının çok yetkin olduklarını buradaki konuşmalarından da görmüş oldum, temsilcilerine de bundan dolayı teşekkür ediyorum, Türkiye’nin yararınadır hiç şüphe yok. Ama ilkelere bahsederken bu ilke açmazının da altını çizmek istiyorum.

Bunun dışında bir de teknik bir şey sormak istiyorum: Şimdi, 3’üncü maddenin (2)’nci fıkrasında: Taraflar, Ortak Şirket ve Türk Girişimcilerin, Sudan tarafının kâr payı hariç olmak üzere, ihracat gelirlerini yabancı döviz cinsinden Sudan dışındaki bankalarda, sermaye mallarının ve yurt dışından getirilecek diğer tüm girdilerin ithali, yatırım, kredi ve borçlarının geri ödenmesi, yüklenicilerin, taşeronların ve servis sağlayıcılarının ücretlerinin ödenmesi, diğer masrafların yapılması, akreditif açılması, faturaların ödenmesi ve edinilmiş kârın dağıtılması vesaire amacıyla tutulmasına ve bu miktara herhangi bir engelleyici önlem olmadan kullanması konusunda anlaşmaya varmışlardır.” diyor, arkasından devam ediyor. Bu “Sudan dışındaki bankalar” derken Türk bankalar mı kastediliyor yoksa genel olarak uluslararası piyasadaki herhangi bir banka mı kastediliyor? Bir bunu sormak istiyorum.

Bir de gene anlaşmayla ilgili genellikle burada, son zamanlarda gördüğümüz Dışişleri Komisyonuna gelen ve Genel Kurula indirilmek üzere Komisyondan geçen anlaşmalarda gördüğümüz bir zaafa işaret etmek istiyorum. Bunlar anlaşmadan ziyade temenni belgesi şeklinde hükümler içeriyor. Bunun da mesela 2’nci maddesinin (5)’inci fıkrasında “Taraflar yapıcı bir tutum sergilemeyi taahhüt edeceklerdir.” 5’inci maddesinde: Anlaşmazlıklar dostane şekilde çözümlenmesine çalışılacaktır, çözümlenecektir gibi... Bu tabii anlaşmaların alışılmış gücünü etkileyen bir konu, bunun altını çizmek istiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışışleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışışleri Sayfa: 20

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Korutürk.

Buyurunuz.

TİGEM GENEL MÜDÜRÜ MEHMET HALİS BİLDEN – Sayın Başkanım, biz banka kısıtlaması getiremedik. Yani Türk bankaları da olabilir, uluslararası bankalar da olabilir. Zaten hani iş adamlarımız var, iş adamlarımızın çalışmış olduğu uluslararası bankalar, bir kısıtlama getirmedi. Getirmedüğimizin doğru olduğunu da düşünüyoruz.

Diğer hani temennilerle ilgili zaten uluslararası anlaşmaların bir şablonu var. Yani o beni aşan, haddimi aşan bir iş, kendimle ilgili kısımları arz ettim, açıklamaya çalıştığımı düşünüyorum.

Arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Toskay, kısaca...

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Şimdi, sayın bürokratımız yani orada 1.300 yıllık bir tarım tecrübesi olduğunu ifade etti, doğrudur ama yani kusura bakma, ben bunu bir tavzih edeyim, o bölgenin bereketli hilal tabir edilen o bölgede yerleşik tarım milattan evvel 8 binle 10 bin civarında başladı. Yani oradaki tecrübeyi 1.300 yıla sığdırmak pek mümkün değil efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE SUDAN CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA İKİLİ TARIMSAL İŞBİRLİĞİ VE ORTAKLIĞINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 28 Nisan 2014 Tarihinde Ankara'da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İkili Tarımsal İşbirliği ve Ortaklığına İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tasarının tümü kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(1/1001) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın Komisyon raporu hakkında İstanbul Milletvekili Harun Karaca, Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Kasım Gülpınar ve Kırşehir Milletvekili Abdullah Çalışkan'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Ahmet Berat Çonkar

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Gıda, Tarım ve hayvancılık Bakanlığı temsilcilerimize teşekkür ediyoruz.

Gündemin 7'nci maddesine geçiyoruz:

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısını görüşüyoruz. (1/971) esas numaralı Tasarı 5 Ağustos 2014 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 13 Ağustos 2014 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sözü Dışışleri Bakanlığı temsilcimize veriyorum:

Buyurunuz Sayın Aydın.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; Afrika'ya açılım ve ortaklık politikamız çerçevesinde diğer Sahra Altı Afrika ülkelerinin yanı sıra Gambiya'yla da ikili ve çok taraflı düzeyde iş birliğimiz gelişmektedir. Aralık 2011'de Banjul Büyükelçiliğimizin faaliyete geçmesiyle birlikte iki ülke arasındaki temsil ilişkileri bütünüyle kurulmuştur.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 21

Gambiya'ya bizden bir yıl önce 2010 Haziran ayı itibarıyla Ankara'da büyükelçilik açmıştı. Büyükelçiliklerimizin karşılıklı olarak açılmasından bu yana siyasi, askerî ve iktisadi alanlar ile turizm, ulaştırma ve vize ile diplomatların eğitimi konularında Gambiya'yla ülkemiz arasında çok sayıda anlaşma ve mutabakat muhtırası imzalanmıştır. Ülkemiz ile Gambiya arasındaki ikili ticaret hacmini daha üst mertebelere taşıyacak potansiyelin mevcut olduğunu düşünüyoruz. İki ülke arasında sermaye hareketlerinin geliştirilmesinde, çifte vergilendirme nedeniyle ortaya çıkan sorunların bu anlaşmayla birlikte çözüme kavuşturulmasının önemli olduğunu düşünüyoruz.

Anlaşma Gambiya Cumhurbaşkanı'nın geçtiğimiz yıl şubat ayında ülkemize yaptığı ziyaret sırasında 11 Şubat 2014 tarihinde Ankara'da imzalandı. Bu anlaşmayla birlikte ekonomik ve ticari ilişkiler alanında Gambiya'yla ahdi altyapının tesisi büyük ölçüde tamamlanmıştır. Anlaşmayla kişilerin aynı gelir üzerinden iki devletten birden vergilendirilmesinin -yani çifte vergilendirmenin- ve yatırımcıların yatırım yaptıkları ülkelerde, o ülkelerde bulunanlardan daha fazla vergi ödemesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Bu anlaşmayla iki ülke vergi idareleri arasında OECD standartlarına uygun bilgi değişimi yapılması imkânı da sağlanmaktadır. Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte karşılıklı yatırımların ve dolayısıyla ikili ticaret hacminin artması da öngörülerimiz arasındadır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Maliye Bakanlığı temsilcilerimize de Komisyonumuza hoş geldiniz diyorum.

Müsteşar Yardımcımız İsa Coşkun Bey, buyurunuz.

MALİYE BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCIMIZ İSA COŞKUN – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, sayın Komisyonumuzun değerli üyeleri; Dışişleri Bakanlığımız Müsteşar Yardımcımızın söylediklerine ilave olarak birkaç hususu dile getirmek istiyorum. Bu anlaşmalar gelir üzerinden alınan, gelir ve kurumlar vergisi üzerinden alınan vergilerdeki çifte vergilendirmeyi önlemeye yönelik. Dolayısıyla, dolaylı vergiler bu kapsamda değil, birinci husus.

İkincisi: Her ülkede bu çifte vergilendirmeye önlemek için ilgili maddeler olmakla beraber ülke mevzuatları, özellikle gelişmekte olan ülkelerde sık sık ekonomideki dinamizme paralel olarak değişmekte. Bu yüzden bu tür anlaşmalarla daha istikrarlı bir altyapı oluşmakta ve bu da karşılıklı ticaret ve yatırımın daha kalıcı hâle gelmesi veya gelişmesini sağlamakta. Burada, tabii, özellikle vergilendirmede ülkeler hem vatandaşın hem ülke vatandaşının tüm dünyada elde ettiği kazançları tam mükellef olarak ama diğer ülke vatandaşlarının kendi ülkesinde yaptığı faaliyetleri de dar mükellef olarak vergilendirmekte. Dolayısıyla, bir çifte bir vergilendirme söz konusu. Bu anlaşmalarda gelirin bir kısmı mukim ülkede bir kısmı ise kaynak ülkede vergilendirme hakkı verilmekte. Örnek vermek gerekirse Gambiya, tabii 1,7 milyon nüfus olan, yaklaşık 34 milyon dolarlık da ticaret hacmi olan bir ülke ve burada inşaat şantiyesi, müteahhitlik hizmetlerinde on iki aylık bir süre. Yani bizim inşaat firmalarımız eğer orada on iki ay içerisinde işlerini tamamlayabildikleri takdirde orada herhangi bir ticari, bu tür faaliyetleri nedeniyle gelir, kurumlar vergisine muhatap olmayacak, bizim Türkiye'den vergilendirilecek. Temettü, faiz, royaltelerde de yine bir üst sınır söz konusu. Dolayısıyla, bu anlaşmayla bizim, oraya daha fazla yatırımcı gideceğini düşünüyoruz. Eğer Komisyonumuzun soruları olursa daha önce çünkü benzer birçok anlaşmalar Komisyonun huzuruna geldiği için tekrar yanıtlamaya çalışırız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE GAMBİYA CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA GELİR ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE ÇİFTE VERGİLENDİRMİYİ ÖNLEME ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 11 Şubat 2014 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması"nın onaylanmasının uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tasarının tümü kabul edilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışışleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışışleri Sayfa: 22

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(1/971) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın Komisyon raporu hakkında Van Milletvekili Burhan Kayatürk, İstanbul Milletvekili İsmail Safi ve İstanbul Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Ahmet Berat Çonkar

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maliye Bakanlığımız temsilcilerine de çok teşekkür ediyoruz.

Gündemimizin 8'inci maddesine geçiyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Sekreteryası Arasında Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Sekreteryasına Dair Ev Sahibi Ülke Anlaşmasına Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı. (1/1003) esas numaralı Tasarı 4 Aralık 2014 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ve 9 Aralık 2014 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sözü Dışışleri Bakanlığı temsilcimize veriyorum.

Buyurunuz Sayın Aydın.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli üyeler, Türk Konseyi, tam resmî adıyla Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi; Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan tarafından 3 Ekim 2009 tarihinde imzalanan Nahcivan Anlaşması'yla kurulmuştur. Bu anlaşma uyarınca Konsey Sekreteryası İstanbul'da yerleşiktir. Sekreteryanın statüsü ve faaliyetlerine ilişkin ev sahibi ülke anlaşması 27 Aralık 2011 tarihinde imzalanmış ve 6 Temmuz 2012 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu anlaşma tam teşekküllü bir uluslararası örgüt niteliğini haiz Konseyin Sekreteryasının tüzel bir kişilik olarak konumunu, yararlanacağı ayrıcalık ve bağımsızlıklar ve ev sahibi ülke olmanın gereği olarak Türkiye'nin sekreteryaya karşı üstlendiği taahhütleri düzenlemektedir.

Bununla birlikte, söz konusu anlaşmada kuruluş yöneticilerine hangi vergilerden bağımsızlık sağlanacağını sarih biçimde yer almaması uygulamada bazı belirsizliklere yol açmıştır. Bu çerçevede, ev sahibi ülke anlaşmasına değişiklik getiren ve Türk vatandaşı olmayan ve Türkiye'de daimi olarak ikamet etmeyen yönetici personel ile üye devletlerin daimi temsilcileri ve bunların bakmakla yükümlü olduğu şahısları dolaylı vergi dâhil olmak üzere tüm vergilerden muaf kılan ek protokol 26 Eylül 2014 tarihinde Sayın Dışışleri Bakanımız ve Konseyin Genel Sekreteri Sayın Ramil Hasanov tarafından New York'ta imzalanmıştır.

Türk cumhuriyetleriyle ilişkilerimizin geliştirilmesi ve bu çerçevede Türk Konseyinin etkinliğinin artırılması dış politikamızın öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır. Bu itibarla, söz konusu protokolün Komisyonumuzca onaylanarak Genel Kurula sevk edilmesinin uygun ve yararlı olacağını düşünüyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Aydın.

Sayın Ali Haydar Öner, buyurunuz.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi, kısaca Türk Konseyi olarak bilinen kurumun kurumsal merkezi İstanbul, akademik merkezi Kazakistan. TURKPA Parlamenterler Arası Birlik Merkezi Bakü ama bu sözleşme niye New York'ta imzalandı? Ona dair bir açıklık getirilirse memnun olurum, bir.

Bir diğer husus da, bu İşbirliği Konseyinin çok ileri hedefleri var kültürel boyutta, eğitsel boyutta, siyasal ve dış politika boyutunda, altyapı yatırımları boyutunda. Bu alandaki amaca yönelik gayretlerin artırılmasını temenni ediyoruz. İnşallah hayırlı olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Aydın, buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ ALİ KEMAL AYDIN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Anlaşmanın New York'ta imzalanması tamamen pratik sebeplerle. O tarihte hazırdı ve hem üye ülke dışışleri bakanları genel kurul vesilesiyle New York'talardı hem Genel Sekreter, Azerbaycanlı Ramil Bey, o arada çıkarıldı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışışleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışışleri Sayfa: 23

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1'inci maddesini okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE TÜRK DİLİ KONUŞAN ÜLKELER İŞBİRLİĞİ KONSEYİ SEKRETARYASI ARASINDA TÜRK DİLİ KONUŞAN ÜLKELER İŞBİRLİĞİ KONSEYİ SEKRETARYASINA DAİR EVSAHİBİ ÜLKE ANLAŞMASINA EK PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 26 Eylül 2014 tarihinde New York'ta imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Sekretaryası Arasında Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Sekretaryasına Dair Evsahibi Ülke Anlaşmasına Ek Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tasarının tümü kabul edilmiştir.

Özel sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışışleri Komisyonu Başkanlığına

(1/1003) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın Komisyon Raporu hakkında Kırşehir Milletvekili Abdullah Çalışkan, İstanbul Milletvekili Harun Karaca ve İzmir Milletvekili Rıfat Sait'in özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Ahmet Berat Çonkar

İstanbul

Dışışleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Hükümet temsilcilerimize teşekkür ediyoruz.

Toplantıyı kapatmadan önce Komisyonumuzun bugüne kadarki toplantı ve performansı ile ilgili verileri sizlerle paylaşmak istiyorum: 24'üncü Dönemde Komisyonumuzda 90 toplantı yapılmıştır. Burada 527 anlaşma görüşülmüş ve bunlardan 516 tanesi Komisyonumuz tarafından kabul edilmiştir. Şu ana kadar Genel Kurulda 226 uluslararası anlaşma görüşülerek kanunlaşmıştır. Hâlen 285 tasarı Genel Kurulda bakiye tasarı olarak görüşülmeyi beklemektedir. Bu noktada da tüm siyasi partilerimizin özellikle üzerinde mutabakat olan ve muhalefet şerhi olmayan anlaşmaların Genel Kurulumuzdan geçirilmesi hususunda birlikte hareket edilmesinin önemli olduğunu ifade etmek istiyorum. Çünkü, Komisyonumuz bu performansı gösteriyor fakat bu dönem içerisinde Genel Kurulda bu anlaşmalar görüşülüp onaylanmazsa büyük bir emek ve zaman israfı olarak karşımıza tekrar gelecek bu anlaşmalar. Bu konuyu hatırlatmak istedim üyelerimize.

Buyurunuz Sayın Sait.

RIFAT SAİT (İzmir) – Şimdi, önemli bir konudan bahsettiniz, burada eğer nisana kadar bunlar görüşülmezse kadük olacaklar değil mi ondan sonra?

BAŞKAN – Evet, onu kastediyorum.

RIFAT SAİT (İzmir) – Mesela, Kosova'nın 17 Şubatta bağımsızlık yıl dönümü. Kosova'yla ilgili anlaşmalarımız var, birtakım şeyler var. Başka konular da vardır belki şu anda aklıma gelmeyen ama bunları mesela konuşsak muhalefetle de bir an önce getirsek onları sizin de dediğiniz gibi, iyi olur diye düşünüyorum, bilmiyorum yararlı bir şey olur.

BAŞKAN – Buyurunuz, Sayın Toskay.

TUNCA TOSKAY (Antalya) – Sayın Başkan o konuda şey yaptı zaten, bir liste de gönderdi. Ben Tuğrul Bey'le de görüştüm, Sinan Bey'le de görüştüm. Bir araya gelip şöyle bir gözden geçirdikten sonra bizim açımızdan sakıncası olmayanları -ya zaten hemen hemen geneline yakın bir şey olacağını düşünüyorum- onları size en kısa zamanda ben size tekrar inisiyatif alıp arz etmeye çalışacağım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

Buyurunuz Sayın Bak.

OSMAN AŞKIN BAK (İstanbul) – Öncelikle teşekkür ediyoruz.

Bunu daha önce de görüştük şey olarak. Sizin hazırladığınız şeyin dışında grup başkan vekillerimizle de biraz daha... Çünkü, grup başkan vekillerimiz söz veriyor orada, yani konuşma verince iş şey olmuyor. Bizim yapmamız gereken - özellikle yani bazılarında olabilir ama yani çok da şey oluyor- yani bir anda yani böyle akıp gitmesi lazım ki öbür türlü

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışişleri Sayfa: 24

gündeme gelmesi zor oluyor. Yani, o yüzden -grup başkan vekillerimize- özellikle yani çok daha etkin olan şeyler var, acil olan şeyler var. Biliyorsunuz, pek çok şeyde sizin desteğiniz oldu, özellikle denizcilik konusunda, uluslararası taşımacılık konusunda çünkü rekabetimizi etkiliyor, konuları etkiliyor, pek çok şeyi. Bunları özellikle de grup başkan vekillerimizle - bizzat bu kadar çalıştık, gittik- işte bir kısmını ayırırsınlar, eyvallah ama diğerlerini hep beraber yaparsak hem buradaki çalışma emeğimizin karşılığını almış oluruz, burada saatlerce konuşuyoruz, tartışıyoruz, hiç olmazsa akar hem de milletimize faydalı şeyler çıkar.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Öner.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Ancak, Dışişleri Komisyonunu diğer komisyonlardan ayrı tutamayız. Meclisin tansiyonunu düşürmemiz lazım. Bugün iç güvenlik yasa tasarısı gündeme geliyordu, ileri bir tarihe ertelenmiş, doğru bir şey yapılmış. Gerçekten de her komisyonun uyum ve iş birliği içinde çalışması, ülke yararına, ülkenin demokratik gelişimi yararına, özgürlükler yararına hukukun üstünlüğü anlayışı içinde yasaların kabul edilmesi bizim partimizin de temel amaçlarından biri.

Birçok yasaya Mecliste destek veriyoruz. Görüşülmekte olan Maden Yasası’nın da birçok maddesine destek veriyoruz. Ancak, bazı komisyonlarda muhalefet yok sayılıyor. Dışişleri Komisyonunda anlayış birliğinde hareket ediyoruz ama İçişleri Komisyonunda, Adalet Komisyonu gibi önemli komisyonlarda, Plan ve Bütçe Komisyonunda uzlaşmalar genellikle sağlanamıyor. O kadar ki Genel Kurulda bazen Adalet ve Kalkınma Partisi üyelerinin verdiği teklifler bile muhalefetin verdiği zannıyla reddedilebiliyor. Bu bakımdan, anlayış birliği çağrısına biz “evet” diyoruz, aynı anlayışı iktidardan da bekliyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Öner.

Son olarak, kısaca, tamamlayalım, Sayın Sait.

Buyurun.

RIFAT SAİT (İzmir) – Ben Haydar Öner’le beraber Bağdat’a gittim, orada da görüşme yapmıştık.

Şimdi, gidiyoruz arkadaşlarımızla yurt dışına ve gittiğimiz her yurt dışı gezisinde işte, TİKA’ya gidiyoruz, Yunus Emre’ye gidiyoruz -ben Mecliste yaptığım konuşmada da belirtmişim- muhalefetten gelen milletvekillerimiz -ki o gün sizler de- Hükûmetin, devletin yapmış olduğu çalışmaları hakikaten takdirle karşılıyorlar orada, TİKA’nın yaptığı çalışmaları, orada Yunus Emre’nin veya yurt dışında Dışişlerinin.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Her şeyi değil, doğruları...

RIFAT SAİT (İzmir) – Evet, o güzel şeyleri de görmek lazım ve Sayın Valim yani tartışmak tamam, ben de katılmıyorum ama orada birtakım şeylerde muhalefetin de mesela iktidarın yapmış olduğu şeyleri desteklemesi lazım, ortak şeylerde birlikte olmamız lazım, güzel şeyler yapılıyor yani yurt dışında; onu da söylemem lazım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Ali Haydar Öner, son olarak.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Sayın Rifat Sait’le Bağdat programında bir konuda uzlaşamadık. Orada Erşat Salihi ile Fevzi Terzi ziyarete gelmişti. Erşat Salihi Irak Türkmen Birliği Başkanı, Fevzi Terzi de yardımcısı. Türkiye’den yeterince destek göremediklerini söylediler. Sayın Sait farklı yaklaşımlar içinde biraz kendinden biraz dönemin Başbakanına yönelik övgülerden söz etti. Onlar sadece bizim tarafımızdan değil, 5’inci İslam İşbirliği Teşkilatı Konferansı’na katılan pek çok üye, delegasyonu tarafından da karşı çıkılan görüşler oldu. Bu saptamayı da paylaşıyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Kısaca toparlarsak, ben sizin değerlendirmelerinizi anlıyorum. Fakat, tabii ki muhalefetin iç siyasetle ilgili ve diğer konularla ilgili Hükûmete muhalefet etme noktasında İç Tüzük’ten kaynaklanan diğer engelleme imkânları ve diğer muhalefet imkânları da olduğu hasebiyle bence bu Dışişleri Komisyonunda millî mutabakat içerisinde geçirdiğimiz anlaşmaların bu konuda bir engelleyici yöntem olarak kullanılmamasının daha doğru olacağı kanaatindeyim.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Kullanıldığını gören varsa söylesin.

BAŞKAN – Onu isterseniz toplantıdan sonra bire bir de konuşabiliriz. Bunu ben bir tespit üzerine...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Daha dün Sayın Korutürk gerekli desteği verdi.

BAŞKAN – Şöyle: Sayın Korutürk ve Komisyon üyeleri açısından değil, daha çok bizim partimizin ve diğer partilerin grup başkan vekilleri üzerinden değerlendirilen bir husustur. Bu konuda bir suçlayıcı düşünce içerisinde de değiliz. Burada millî menfaatlerimiz açısından bu anlaşmaların toplumumuzun, milletimizin tamamına yönelik avantajları düşünüldüğü zaman, bizlerin de mesaisi düşünüldüğü zaman burada daha yapıcı olunması noktasında grup başkan vekillerimizle, grup yönetimlerimizle, genel başkanlarımızla birlikte bir söz birliği içerisinde davranırsak ve bu mesajımızı net bir şekilde iletirsek ben faydalı olacağı kanaatindeyim.

Çok teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışışleri Giriş : Tarih : 04/02/2015 Stenograf : Kayıt: Dışışleri Sayfa: 25

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Sağladığımız katkılar görülmezse de üzölürüz.

BAŞKAN – Şimdiye kadarki tüm katkılar için de teşekkürlerimizi de bizzat ifade etmek istiyorum.

Dışışleri Komisyonumuzun 24’üncü Yasama Dönemi Beşinci Yasama Yılı 7’nci Toplantısını kapatıyorum.

Katkılarınız için tekrar tekrar teşekkür ediyorum, Hükümet temsilcilerimize de teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 13.10